

# DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 • MAIRONIO • METAL, SPALIO 13 D. • OCTOBER 13, 1962 • PART TWO

## MOKSLAS • MENAS LITERATŪRA

### DIDYSIS AITVARAS DAUGIAU NEBEATLEKS

Penkiolika metų nuo Balio Sruogos mirties

KAZYS BRADŪNAS

nuo išorinio pasaulio. Jis visur ir visada būdavo pačioje gyvenimo srovėje ir juo labiau ten, kur gilesni verpetai, kur nuomonių susikirtimas, diskusijos, kūryba. Ir šituo savo temperamentu jis darniai rikiuojasi į visą eilę plunksnos brolių, charakteringų rytų aukštaičių, kaip Strazdelis, Baranuskas, Vaiž-



Balys Sruoga

gant, Binkis. Visi jie ne vienuliškos celės, bet gyvos, pulsuojančios ir kovingos dienos pranašai. Toks buvo ir Balys Sruoga.

Savotiškai triukšmingas jis liks ir visą amžių. Sakysim, ir vėliau Kauno ar Vilniaus universitetuose mes studentai ir nematydami tolimiausiam koridoriui atspėdavom einantį Sruogą, taip stipri ir nesivaržanti buvo jo eiseną. Nors šiaip jau kalbėdavom ir paskaitas skaitydavom šiltu ir truputį net pertyliu balsu. Tai buvo daugiau rašytojo išorės charakteristika. Tačiau kas tiksliai galėtų atidengti jo vidaus pasaulį, jo sielą: kokia ji buvo nerami, kokia neišmatuojamai gili. Sruoga buvo kraštutinumų žmogus. Vidurio kelio nemėgė, einęs arba bedugnėmis arba viršūnėmis. Jeigu jau liūdės, tai visu praeities romantikų didžiuoju liūdesiu, jeigu besidžiaugė, tai plunksna nesuvaldomai turi rašyti:

Mano sieloj šiandien šventė —  
Skambink, sese, dar links-  
/miau.

Poezijos naujoviškumas

Sruoga, kaip rytų aukštaitis, iš prigimties jau yra lyrikas. Todėl jis, kaip rašytojas, šiame žanre ir pirmiausia pasireiškė. Pasireiškė iš karto stipriai ir originaliai. Sruoga pradėjo kurti poeziją, dar būdamas gimnazijoje. Studijuodamas Maskvoje, susipažino su simbolistais Jurgiu Baltrušaičiu, Balmontu. Gal būt jiedu ir lėmė simbolistinės visos Sruogos poezijos charakterį. Prieš pirmąjį Pasaulinį karą poetas jau suspėjo aktyviai pasireikšti pirmuosiuosiu mūsų literatūros almanachais ir žurnalais: „Vaivorykštėje“, „Bare“ ir kitur. Atskirais rinkiniais vėliau savo poeziją jis išleidžia

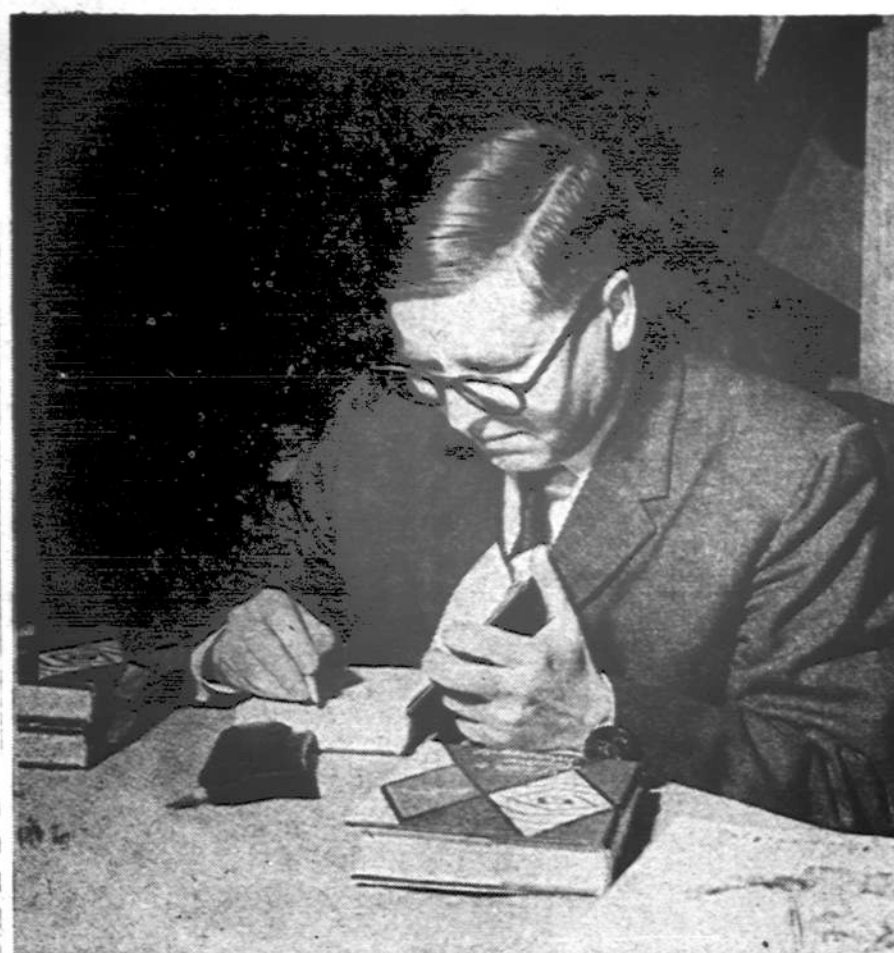
dviejuose knygose, pavadintose „Dievų takais“ ir „Saulė ir smiltys“. Lyrikos žanrui galėtume priskirti ir perdėm lyrinę baladę „Deivė iš ežero“, išleistą irgi atskira knyga.

Kada tik pagalvoju apie B. Sruogos poeziją, vis kažkaip prisimena ir jo bendraamžis Putinas. Abudu jie reiškėsi maždaug tuo pačiu laiku, abudu simbolistai. Tačiau Sruogos simbolizmas nuo Putino žymiai ir labai žymiai skiriasi. Putinas yra pasaulėžiūrinis, idėjinis simbolistas, Sruoga — išraiškos, nuotaikos, jausmo. Putino eilėraščių problematika plečiasi iki neapreiškomų buitinių ribų, Sruogos ji nepakyla nuo žemės, anot jo paties „žiauros, rūšios ir drėgnos“. Kiek Putino lyrikoje visur jaučiamas intelektualas — filosofas, tiek Sruogos — sensuali žmogaus prigimtis, kur abstrakčių idėjų pasaulio beveik kaip ir nėra. Sruogos poezijos charakteringiausias bruožas ne mintis, o emocija ir nuotaika. Dėl to Sruoga lietuviškai sielai lieka artimesnis, negu šaltas, problematiškas Putinas.

Juk, iš tikrųjų, ir mūsų liaudies dainose nerandame jokios ryškios filosofijos, o beveik visada tik nuotaiką, muzikalumą. (Nukelta į 3 psl.)

## KAS DŽIUGINA IR KAS KELIA RŪPESČIO?

### Dr. Juozas Girnius apie antrąjį Lietuvių Kultūros Kongresą



Dr. Juozas Girnius pasirašo autografus knygoje „Tauta ir tautinė ištikimybė“ Beatrice Kербелienės ruotrauka

Lapkričio 24—26 dienomis organizuojamas Chicagoje antrasis Lietuvių Kultūros Kongresas turėtų būti šiemet pati reikšmingiausia laisvojo pasaulio lietuvių kultūrinio gajumo demonstracija, išjudinanti retkarčiais pradantį snūduriuoti mūsų kultūrinį gyvenimą. Metų pradžioje pačioje visuomenėje buvo jaučiama lyg ir apatija kongresiniam reikalui, lyg ir nesidomėjimas juo. Vėliau spaudoje ir šiaip pokalbiuose užvirė ir dar tebeverda kongresinės diskusijos, ne vienu atveju nuėinančios ligi kontraversinių aštrumų. Visa tai turėdami prieš akis. Kreipėmės eile klausimų į dr. Juozą Girnį, provokuodami jį pasisakyti įvairiųjų būsimo Kultūros Kongreso reikalu. Dr. Juozas Girnius Pirmajame Lietuvių Kultūros Kongrese buvo vienas iš pagrindinių paskaitininkų ir visą laiką yra vienas iš dinamiškiausių lietuvių kultūrinės veiklos puoselėtojų bei skatintojų. Todėl jo nuomonė ir jo sugestijos būsimo Kongreso atveju turėtų būti aktualios visiems. Šiuo neeiliniu reikalu besidomintiems.

— Be abejo, Daktare, sekate netrukus įvyksiančio Lietuvių Kultūros Kongreso ruošą. Kas joje Jus džiugina ir kas kelia rūpesčio?

— Džiugina pati Kongreso ruošą, o rūpesčio kelia visa ta nuotaika, kuria jam ruošiamės. Iš pradžių buvo daugiau jaučiamas apatijos, paskutiniu metu — erzelio, o lygiai visą laiką visur mažiausia jaučiama to, ko labiausiai reikėtų, — blaivaus svarstymo tų klausimų, prieš kuriuos stovi mūsų kultūrinis gyvenimas, o tuo pačiu ir pats šaukiamas Kongresas. Iš šalies, atrodo, kad Kongreso rengėjams teko sutikti nemažą sunkumų. Gal dėl to ir visa infor-

macija, kuri buvo teikiama visuomenei Kongreso reikalui, liko labai šykšti ir, svarbiausia, „komunikatiškai“ blanki. Nors ir buvo laikas nuo laiko paskelbiama, jog tai ar tai nutarta (kokią sekciją sudaryti ar kokią asmenį kam angažuoti), tačiau nebuvo pasisakyta kuriems uždaviniais šaukiamas šis Kongresas. Todėl nenuostabu, kad kol kas jis labiau įžiebė aistras, o ne protus įtempė.

— Sakysite, koks turėtų būti šaukiamojamų Lietuvių Kultū-

ros Kongreso pagrindinis tikslas laisvajame pasaulyje?

— Mielas Redaktorau, klausiate to, ko arba nėra nė ko klausyti, arba to, ką atsakyti yra nebe mano galioj ir valioj. Kongreso pagrindinis tikslas yra tas pats, kaip ir visų mūsų lietuviškų pastangų. Visi jį žinome: lietuviškosios gyvybės kūrybinis išskleidimas. Todėl, man atrodo, ir tenka klausiti ne šio Kongreso pagrindinio tikslo, o konkrečiau uždavinio. Kam šis Kongresas konkrečiai skiriamas? Tačiau šį klausimą atsakyti yra nebe to ar kito atskiros asmens, o rengėjų dalykas. Prieš daug visokių klausimų stovime, daug įvairių rūpesčių turime. Neįmanoma jais visais Kongresą apkrauti. Norint iš Kongreso sulaukti konkrečių rezultatų, reikia jam atrinkti ir konkrečius uždavinius. Daugiausia man rūpesčio ir kelia kaip tik tai, kad (bent kiek iš visos lietuvinės viešumos informacijos atrodo) liekama bendrybė, nes tai ir verčia klausyti, ar pačių žinoma, kam ruošiamasi. Oficialiai skaitėme, kad kongresas turi du tikslus: 1. „apžvelgti, kas mūsų kultūrinėje srityje yra padaryta per praėjusius 15 metų“, ir 2. „nustatyti mūsų kultūrinės politikos gaires atečiai“ (Tėviškės Žiburiai, 1962. VII. 26). Bet, juk, tai tokie bendri tikslai, kad jie lygiai galioja bet kokiam kada nors šauktam ar nešauktam Paryžių kongresui. Kol jie konkrečiai neišplėtojami, jie drauge viską sako ir nieko nepasako. Tikiu, kad Kongreso rengėjai tikrumoj nepasitenkino bendrybėmis ir nepaliko jo atsitiktinai, o turi konkrečius uždavinius. Reikia tai visa viešai paskelbti, kad Kongresui ruošūsi visa visuomenė.

— Akcentavote reikalą nuo bendrybių žengti į konkrečius uždavinius. Kas, Jūsų nuomone, yra labiausiai aktualu šiuo metu konkrečiai išspręsti?

— Mano nuomone, šiandien labiausiai aktualu sutelkti vieningam darbui visas gausias institucijas bei organizacijas, kurios išskleidžiusios atskiruose baruose (vienos plušėti, kiek pajėgia, o kitos, nejudamos, „ilsėtis“). Leiskit bent trumpai pasisakyti, ką turim mintyje, kad ir pats nelikčiau anksčiau „vanotose“ bendrybė-

se. Nežiūriu tamsiai į visuomenę: kur ji gyvai šaukiama, ten ir gyvo atgarsio sulaukiama. Taip pat nežiūriu tamsiai į kūrybinės iniciatyvos faktinuosius nešėjus: nestokojame žmonių, kurių įvairiose srityse kūrybiniai laimėjimai yra savaime lietuviškosios kultūros kūryba. Tačiau, apamai imant, tamsiai žiūriu į visas tas institucijas bei organizacijas, kurios yra pašautos tarpininkauti tarp visuomenės ir kūrėjų — organizuoti kultūrinį gyvenimą. Pakankamai turime sukūrę bei atkūrę įvairių kultūrinių organizacijų. Kiekviena jų pagal savo specifinius uždavinius lietuviškajame gyvenime yra užėmusi atskirą barą. Nevykdydama savo uždavinio, ta ar kita organizacija savaime virsta paralyžuojančiu veiksmu visame mūsų kultūriname gyvenime. „Išėjosi“ kurį metų rašytojų draugija. Gyvai nebesigirdi Dailės instituto. Dailininkų sąjunga taip pat nebedaug jų betelkia. Bet ypač nuo seno akį traukia Lituanistikos Institutas, prieš 11 metų susiorganizavęs su Prezidentu priešakyje, su specialybių skyriais, kviečiamais tikraisiais nariais ir nariais — korespondentais. Tai svarbių uždavinių institucija. Ne be pagrindo PLB Kultūros Tarybos pranešimas laikė būtina „suintensyvinti Lituanistikos Instituto veiklą“. Oficialaus pranešimo mandagią kalbą išvertus į tiesioginę kalbą, tai reiškė, jog reikia veiklą pradėti (kol nieko neveikiama, tik mandagiai galima kalbėti ir apie veiklos „suintensyvimą“). Nėra kam tokių „besiilsinčių“ organizacijų išjudinti, nes nėra jokio atitinkamo centrinio organo. Tokiu organu galėjo išaugti LB suorganizuotasis Kultūros Fondas. Bet ir su juo beveik ta pati bėda — lygiai teise galima sakyti, kad ji turime ir kad jo neturime. Tiek mažai jis užsiėmęs, kad dėtųjų vilčių veik visiškai nepatenkina. Todėl noromis nenoromis turėjo atsirasti vėl kitos institucijos imtis tų uždavinių, kurie nebuvo vykdomi. Ne vienu atveju daugiau atliko ta ar kita privati iniciatyva, negu kai kurios institucijos. Todėl ir laikau pačiu aktualiausiu šiandien uždavinium teorinius klausimus, o praktinį mūsų susiorganizavimą kultūriniam uždaviniams.

— Kokį sprendimą numatote iškelti kultūriniam uždaviniams vykdyti susiorganizavimo klausimu?

— Nebe šiame pasikalbėjime vieta šiam klausimui atsakyti. Trumpai akcentuočiau tris mintis. Pirmą, visos turimos organizacijos privalo ne vegetuoti, o pasiimtusius uždavinius vykdyti, nesileisdamos į poilsą be darbo. Antra, būtina visų atskirų organizacijų ar asmenų iniciatyvą derinti, lenkti ją platesnės reikšmės uždaviniais, telkti į bendrą gyvo mūsų kultūrinio gyvenimo kūrimą. Trečia, nors centralizacija yra būtina, išėjusi nėra vienokio ar kitokio biurokratinio centro iluzijoje. Kaip jau pats gyvenimas parodė, kompromisiškai gali būti susitariama tik dėl pramoginių klausimų, vadovėlių ar dėl archyvinio reikalo. Jokia kūrybiškesnė mintis niekada negalės susilaukti visų pritarimo. Todėl svarbu vienokių ar kitokių centrinių institucijų nepaversti nei kautynių arenomis tarp skirtingų žvilgių, nei „neutralitytais“ archyvais, kur su skirtingomis išblėsta ir pati gyvybė. Visur tenka neužmiršti, kad sudarome „pluralistinę“ (Nukelta į 2 psl.)

## Pasaulinio garso meno galerija Washingtone

Turtingos kūrybingų tautų kolekcijos.  
Nešiojamos radijelės duoda paaiškinimus lankytojams

VYTAUTAS ZALATORIUS

Tarp garsiausių meno galerijų pasaulyje — Muencheno, Luvro Paryžiuje, Britų muziejaus Londone, Romos ir Metropolitan muziejaus New York'e yra ir Tautinė meno galerija (National Gallery of Art) Washingtone. Jos kataloge yra 27,000 objektų. Jų tarpe 800 paveikslų — nuo viduramžių iki šių dienų. Turtingiausios kolekcijos yra prancūzų ir italų

meno. Jau patys dviejų aukštų marmuriniai klasikinio stiliaus galerijos rūmai yra architektūros šedevras. Visos salės taip suprojektuotos, kad turėtų daugiau natūralios šviesos. Jos nedidelės, bet bendras galerijų grindų plotas užima 238,000 kv. pėdas, neskaitant pagalbinių patalpų.

Kiek čia turtų sukrauta, sunku apskaičiuoti. Paveikslai

brangūs. Va, pvz., šiemet amerikietis D. Magginas nusipirko Picasso „Harlekino mirtį“ už ketvirtį milijono dolerių. O toj galerijoje yra ne tik Picasso, bet ir Rafaelių, Ticianų, El Greco, Degasų, Renoirų ir vienintelis Gruenevaldas Amerikoje — „Mažasis nukryžiuojamas“.

Muziejus valstybinis

Aplamai, modernaus meno čia nedaug. Gal galerijos vadovybė — muziejus yra federalinės valdžios išlaikomas — laukia, kol Paryžių pasibaigs M. Guazavos. Tas žmogus patraukė teisman prancūzų Tautinį modernaus meno muziejų, norėdamas, kad iš to muziejaus būtų pašalinta šešeta paveikslų. Tarp jų trys Picasso. Guazava, pats menininkas, sako, kad tie paveikslai — grynas žmonių mulkinimas ir joks menas. Sunku bus teisėjui bylą išspręsti. Meno geriausias teisėjas yra laikas. Vienas Messoniero paveikslas, kuris kadaise kainavo 400,000 dol., neseniai buvo parduotas už aštuonis dolerius.

Tarp seniausių paveikslų Washingtono galerijoje yra Italijos tuskaniečių ir umbrų meno pavyzdžiai iš XIII ir XIV šimtmečio. Žymiausias iš jų — Giotto „Madona ir kūdikis“. Visi šie paveikslai piešti ant medinių lentų, padengtų klijų ir gipso mišiniu, vadinamu gesu.



Esteban Murillo

Mergaitė ir jos šeimininkė

(Tautinė Meno Galerija Washingtone)

(Nukelta į 2 psl.)



## Kas džiugina ir kas kelia rūpesčio?

(Atkelta iš 1 psl.)

bendruomenė, kurioje privatu išmokyti lygiai vertinti kaip „savųjų“, taip „svetimųjų“ laimėjimus. Tai visa turėdama minityje, mūsų kultūrinio gyvenimo centralizacijai akis kreipčiau į PLB Kultūros Tarybą kaip toki organą, kuris visus atskiruosius „veiksnius“ veiktu bendruomenės kultūrinio uždavinų planu. Tokį planą PLB Kultūros Taryba galėtų pateikti ir Kultūros Fondui, kurio šis visą laiką stokojo. Iš antros pusės, Kultūros Fondas (panašiai ir „milijoninis“ Lietuvių Fondas) nebūtina turėtų „kreivai“ žiūrėti į vienu ar kitu pavidalu šalia jo atsiradusius konkurentus. Priešingai, gal būt tektų ieškoti būdo ir šiuos „konkurentus“ įkordinuoti į bendrojo Kultūros Fondo rūmus tiems uždaviniams, kuriems jis pats negali būti paslankus.

— Kaip įsivaizduojate šio viso reikalo Kongrese iškėlimą ir sprendimą?

— Šiam klausimui galėtų būti diskusijai skiriamos abi pagrindinės viešųjų posėdžių paskaitos. Be abejo, šis „techninis klausimas“ mažai palankus retoriniam patosui. Bet svarbiau ne vienkartiniai susirinkusiųjų emocijas žadinti (tam Chicagoj pakanka progų), o paieškoti sprendimo klausimui, kuris liečia visą lietuviškąją bendruomenę. Žinoma, sėkmingos diskusijos masiniuose posėdžiuose yra neįmanomos. Todėl būtų praverstų specialius posėdžius atstovų tų visų institucijų ir organizacijų, kurių sutelkimui ieškoma kelio (aišku, be rašytųjų, daiktinių, profesorių organizacijų nepamiršamos ir tokios organizacijos, kaip gydytojų, inžinierių ir pan., kurioms tenka taip pat didesnių uždavinių, negu jos pačios suvokia). Toks posėdis, rūpestingai parengus programą, galėtų padaryti ir konkrečių žingsnių į mūsų kultūrinio gyvenimo darbų suderinimą ir suaktyvinimą. Be to, tai ir patį Kongresą paverstų ne tik atsitiktinių žmonių (daugiausia iš vietos) suplaukimu, bet ir pačių kultūrinių organizacijų atstovų draugėn suvažiavimu. Taip pat toks posėdis labai praverstų naujai sudarytajai PLB Kultūros Tarybai pateikti savo numatytuosius planus.

— Grįžtant prie skelbtųjų Kongreso tikslų, kas, jūsų manymu, svarbiau — pasidžiaugti tremties kultūriniais laimėjimais ar nusmaigstyti gaires atečiai?

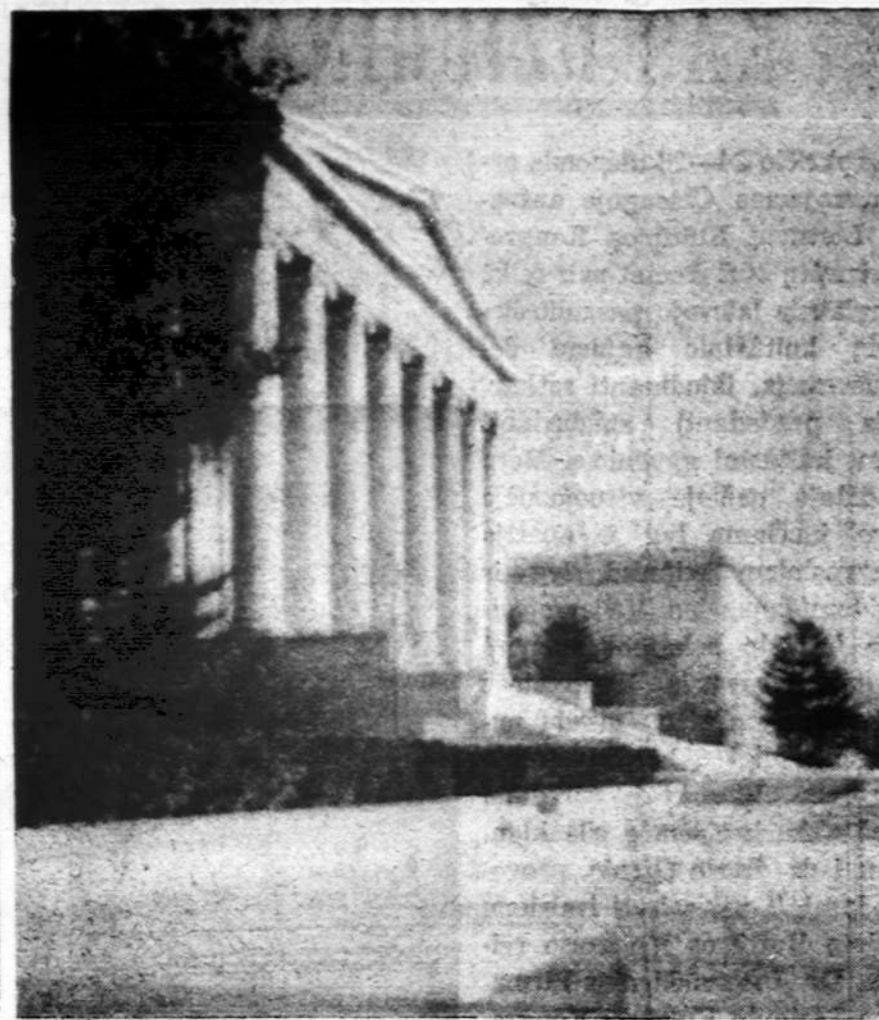
— Džiaugtis niekada sveikatai nekenkia, bet, nebejuokaujant, man rodos, savo laimėjimus pakankamai žinome. Manau, kad jie bus ne paskaitiškai dėstomi, o gyvai liudijami koncertu, dailės paroda, literatūros vakaru. Tik svarbu, kad tai visa išvengtų tos atsitiktinybės, kuri rengiamuosius dalykus paverstų tik Chicagoj surengta švente. Simfoninio koncerto rengimas didžiai sveikintinas. Tik neišmanydamas negaliu spręsti, ar nebūtų buvę galima: programon įtraukti ir jaunosios kartos kompozitorių kūrybos. V. K. Jonyno sutikimas vadovauti užtikrina, kad dailės paroda bus šio vardo verta. Tik niekur nieko nesigirdėjo, kaip planuojamas literatūros vakaras (tai B. Babrausko žinio). Visa ši šventinė dalis svarbi. Pakaktų jos vienos, jei būtų rengiama tik meno šventė. Bet kongresą visu pirma sudarys susitelkimas „darbiniams“ uždaviniams. O darbe žvilgis

pirmiausia kreiptinas ateitin, nors ir visada yra pagundos leistis poilsin — gėrėtis praeitimi. Tik ir tada, kai žvelgiama ateitin, svarbu ne svajonėmis ją puošti, o blaiviai uždavinams numatyti. Todėl aš beveik baiminčiausi kalbos apie gairių nusmaigstymą. Gairės realiai nusmaigstomos ne kongresuose, o pačioje tikrovėje, ne emocijų pokylyje, o darbo praktiku. Žemė šioje šalyje lietuviškoms pastangoms kieta, ir ne gairės be prakaito nesminga.

— Spaudoj iš anksto kai kieno rašyta, jog ir antrąjį Kongresą laukia tas pats „mulio“ likimas, koks ištiko pirmąjį Kongresą. Ką dėl to galite pasakyti?

— Kaip kiekvienas įvykis, taip ir bet koks kongresas visų pirma turi būti savyje vertinamas. O ko tuo ar kitu įvykiu pasiekta, priklauso jau nuo daugelio kitų veiksnių. Taip žvelgiu ir į pirmąjį Kongresą. Kaip pirmasis JAV ir Kanados lietuvių kultūros kongresas jis buvo visų pirma skirtas išryškinti kultūros vaidmeniui tautinėse pastangose. Tą uždavinį jis ir atliko. Kitas reikalas, kad iškeltosios mintys ir šiandien tebesisaukia realizavimą. Toks pat likimas grės ir šiam kongresui, jei nebus kam perimti jo mintis. Čia nebe paties kongreso, o visų mūsų, lietuviškosios bendruomenės, reikalas. Antrojo kongreso rengimo komiteto pirmininkas P. Gaučys, be abejo, rūpinasi gresiančiojo pavojaus išvengti. Tai liudija jau pats jo kietas žodis pirmajam kongresui: „Pirmasis Kultūros kongresas yra tik reikšmingas kaip faktas. Sukraukės ir Chicagoj daug lietuvių. Šiandien jau nieko konkretaus kongresas neatliko“. (Tėviškės žiburiai. 1962. VII. 26). Taigi, šį kartą bus tikrai rūpinamasi siekti konkrečių laimėjimų.

— Ar būvute kviestas ku-



Tautinė Meno Galerija (National Gallery of Art) Washington

rioms nors pareigoms būsimame Kongrese? Ar jame asmeniškai dalyvausite?

— Šį kartą nebuvo jokio reikalo mane kam nors kviesti, todėl neturėjau progos ne atsiskaidyti, o dalyvauti. Esu dalyvavęs pirmajame Kongrese. Reikia vis naujų žmonių, o ne tuos pačius zultinti. Asmeniškai neteks Chicagoj įvykdyti dalyvauti. Tačiau laikau, kad Kongresas tikrai pasiseks visų pirma tuo, kiek jis bus gyvai

sekamas iš visų lietuviškosios bendruomenės apylinkių. Pastarąją prasmę Kongrese dalyvausiu. Tikiu iš jo išgirsti visų krypčių ir visų generacijų žmonių. Labai svarbu, kad Kongrese pamatytume ir tas jaunas, bet brandžias pajėgas, kurios yra išaugusios per pačius šiuos 15 metų, kurių laimėjimais norima džiaugtis. O jokiais laimėjimais negalima tikrai džiaugtis be džiaugimosi ir pačiais žmoniškais.

## Meno galerija Washington

(Atkelta iš 1 psl.)

Venecijos renesanso laikotarpio XVI šimtmečio ryškiausiai atstovauja Ticianas su „Veneta ir Adoniu“, „Venera su veidrodžiu“ ir vienintele freska už Venecijos ribų, vaizduojančia šv. Joną Evangelistą. Ankstyvojo meno temos yra visos religinės.

Smulkmeniški flamai ir vokiečiai

Flamų ir vokiečių seniesiems meistrams yra paskirtos sep-

tynios salės. Jų tarpe yra J. Van Eyck, P. Christus, Rubenis, Van Dyck, Duerer ir jau minėtas Gruenewald. Visi šie menininkai pasižymi mikroskopišku smulkausiu kūriniu. Šalia religinių temų jau atsiranda ir gamtovaizdžiai, portretai. Tarp pastųjų ypač žinomi Van Dyck „Markizė Balbi“, „Markizė Brin-jole Sale ir jos sūnus“ ir „Markizė Elena Grimaldi“. Atrodo, kad Van Dyck nemarkizų netapė.

Giminingas flamų ir vokiečių menui XVII šimtmečio pirmoje pusėje yra olandų menas. Čia visus kitus meisterius visa galva praeis yra Rembrandt. Muziejus turi jo garsųjį „Vėjo malūną“, milijonus kartų perspausdintą ant saldinių dėžučių, atvirukų ir knygų. Kuo daugiau į šį paveikslą žiūri, tuo daugiau matai. Iš pradžių tik pats malūnas krinta į akis, pasakui upė, keltas, žmonės paupij, o tolimoji miestas. Tokie ramybės vakaro priebeigai. Rembrandt buvo malūnininko sūnus.

Lietuvį domina Rembrandt tapytas lenkų bajoro portretas, pieštas jau po Liublino unijos. O juk taip ir lietuvių bajorai atrodė: su kaifiniais, kazokiška kepure, didžiuliais ūsais. Laiko kažkokį vamzdį dešinėje rankoje. Per petį perjuosta kažkokio ordino juostelė.

Visą gyvenimą jis tapė šv. Rašto figūras temas ir... savę. Yra išlikę koks šimtas jo autportretų. Kiekvienam jis kitoks.

Anglų ir prancūzų

Anglų tapyba XVII ir XIX šimtmečiuose beveik išimtinai portretinė. Atstovai — Reinold, Turner, Gainsborn. To paties laikotarpio ispanui Goya skirta visa salė. Čia kabo jo didžiulis „Pontehos Markizės“ portretas (kitas Van Dyck!). Kitos garsenybės — „Sureda“, vyro ir žmonos portretas ir „Ponia Sabasa Garcia“.

Taip pat XIX šimtmečiui pri-

klauso savo laikotarpio prancūzai Degas su graikščiomis „Keturimis šokėjomis“, Manet su didžiuliu „Senu muzikantu“, Renoir su „Mergaite su laistytuvu“ ir Cezanne su savo portretais, gamtovaizdžiais ir retomis gėlėmis.

Būtinai aplankyti

Visais šiais pasaulio turtais žmogus gali nemokamai grožėtis, jei tik turi laiko ir esi Washington. Kas nori, klausosi vadovo aiškinimo, kas nenori, vaiko vienas ir groži. Pagaliau galima išsimuomoti ir ma-

**P. ŠILEIKIS. O. P.**  
Ortopėdas. Protezistas.  
Aparatų-Protezų. Med. bandai. Spec. pagalba kojoms (Arch Support) ir t.t.  
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1.  
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB  
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.  
Tel. PROspect 6-5084

**DR. J. ir K. AGLINSKAI**

GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ  
5430 South Kedzie Avenue  
Pirmia ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.

**DR. ANNA BALIUNAS**

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR PRITAIKO AKINIUS  
2858 West 63rd Street  
Val. kasdien nuo 10-12 val. ir 2-9 v. vak. Šeštadienis 10-12 val. Trečiadienį uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonas: PR 8-3229. Rez. telef. WALbrook 5-5078

**DR. K. HE BALUKAS**

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS  
6449 So. Pulaski Rd. (Grayford Medical Building), tel. LU 5-6446  
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofisas: 3148 West 63rd Street

Tel.: PROspect 8-1717

Resid.: 3241 West 66th Place

Tel.: REpublic 7-7888

**DR. S. BIEŽIS**

CHIRURGAS

Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3 trečiadienį, antradienį ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

**DR. VL. BLAŽYS**

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS

2801 W. 63rd Street  
Kampus 63-ojos ir California  
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Šešt. 2-4 val.  
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4042  
Rez. WALbrook 5-3048

**DR. C. K. BOBELIS**

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. 695-0533 Elgin

425 No. Liberty Street,

Route 25, Elgin, Illinois

Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324

**DR. PETER T. BRAZIS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketvirt., penkt. 1-4 ir 7-9.

Antr. 1-6, šešt. pagal sutartį.

sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Rez. HI 5-3225

**DR. S. ir M. BUDRYS**

GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ

2751 West 51st Street

(Bendra praktika ir Alergija)

Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9

val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.

Šeštadienį 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius

pirmia pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-8867

**DR. B. GAIZIONAS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė: akušerija ir moterų ligos

2454 West 71st Street

(71-oje ir Campbell Ave. kampas)

Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.

Šeštadienį 1-4 p. p.

Trečiadieniai uždaryta.

**DR. A. GARUNAS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Vidaus ir vaikų ligos

2737 West 71st Street

Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak.

Šeštadienį 10-12 val. uždaryta.

Tel. ofiso ir rez. WA 5-3017

**DR. JANINA JAKSEVIČIUS**

JOKIA

GYDYTOJA IR CHIRURGE

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Val.: Pirmadienį, ketvirtadienį, penktadienį nuo 3 iki 4:30; antradienį, šeštadienį nuo 1 iki 4 val.



Edouard Manet Toredoro mirtis (Tautinė Meno Galerija Washington)

žas, nešiojamas radijėles su ausine, per kurią kiekvienam kambaryje girdisi kita paskaita apie ten iškabintus paveikslus. Net ir invalidų administracija

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-1278

**DR. A. JENKINS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6

iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Telefonas: GROvehill 6-1595

**DR. ALDONA JUSKA**

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE

PRITAIKO AKINIUS

2422 West Marquette Road

Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal

susitarimą. Išskyrus trečiadienį, uždaryta.

**DR. VL. KAUPAS**

VIDAUS LIGOS

756 West 55th Street

(Kamp. 35-ia ir Halsted)

Valandos vak. 6-9. Šeštadienį 10-2 p. p.

Trečiadienį uždaryta.

Ofiso tel. BI 7-9400

Dienos metu tel. CA 5-5010

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

**DR. F. V. KAUNAS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį 10-12.

Tel. REliance 5-1811

**DR. WALTER J. KIRSTUK**

(Lietuvius gydytojas)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3925 West 59th Street

Val.: Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir

penktadienį nuo 1-4 p. p., 6-8:30

val. vak. Šeštadienį 1-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4169

**DR. P. KISIELIUS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.

Išskyrus trečiadienį, uždaryta.

Šeštadieniai 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei

neatsiliepia, šaukti Kedzie 3-2868

**DR. EMILY V. KRUKAS**

GYDYTOJA IR CHIRURGE

4146 So. Archer Avenue

Val.: Kasdien popiet nuo 12-3 val.

vak., pirm., antr., ketvirt. 6-9 val.

Trečiadieniai tik susitarus.

**DR. IRENA KURAS**

GYDYTOJA IR CHIRURGE

KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ

SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

7156 South Western Avenue

Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir

penktadienį nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo

6 v. — 8 val. vakare. Trečiadienį, 11

val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso tel. RE 7-1168

Rez. tel. 239-2919

**DR. MARIJA LINAS**

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telefonas HEmlock 6-3545

(OFISO ir REZ.)

VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

**DR. A. MACIONAS**

CHIRURGAS

2858 West 63rd Street

Tel. — PROspect 8-7773

Val.: pirmadienį ir ketvirtadienį 1-4 p. p.

intradienį ir penktadienį 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801

**DR. J. MESKAUSKAS**

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė: vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-oje ir Campbell Ave. kampas)

Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.

Šeštadienį 9 v. r. — 2 p. p.

Trečiadieniai uždaryta

**DR. JULIA MONSTAVIGIUS**

GYDYTOJA IR CHIRURGE

VIDAUS LIGOS

10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.

Telef. ofiso: Fullman 5-6766

Namų: BEverly 5-3946

Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt.

1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaryta

Tel. ofiso RE 7-8818

**DR. ALBINA PRUN**



# KONJAKAS, KIAULĖ IR DIREKTORIUS

ALFONSAS NEVARDAUSKAS

M. Morkūno spaustuovėje, Chicagoje, baigiama spausdinti įdomių skaitinių knyga „Pajūriais Pamariais“. Jos autorius yra Alfonsas Nevardauskas, nepriklausomas Lietuvos laikotarpį kelio metai tar-navęs pasienio apsaugoje Kuršių Neringos ir Nemuno deltos rajone. Knygoje lengvo pasakojimo forma autorius vaizdžiai ir šilčiau tapo lietuviškojo pajūrio buitį, idilišką gamtą, kvapą užimančius žvejų ir pasienio apsaugos pareigūnų nuotykius. Knyga didelio formato, gausiai iliustruota. Leidinys, kaip vietomis tikrai gražių literatūrinių apybrai-žų pluoštas, bus didžiai naudingas ir šio Lietuvos kampo pažinimo prasme. Čia spausdiname vieną ištrauką iš netrukus pasirodysiančios knygos.

Kai Kuršių Neringoje atsi-verdavo vasarotojams durys, iš Karaliaučiaus, pro Nidą, savo liuksusine jachta į Juodkran-tę atbūriuodavo Karaliaučiaus jachtklubo direktorius Herr Lienau. Oficialiai jis savo jach-toje ir gyveno, tačiau neoficia-liai nuolatine jo apsigyvenimo vieta buvo Juodkrantės viešbu-tyje — Hotel zur Eiche. Čia besisvečiuodamas, nenurimdavo, o beveik kas dieną su žvejais plaukdavo į Klaipėdą. Juodkran-tėje pasisvečiavęs 14 dienų, ki-tai 14 dienų išplaukdavo atgal į Karaliaučių. Retkarčiais susto-damas Pervalkoje, Preiloje ar Nidoje. Ir šiaip po keturiolika dienų su keturiolikos dienų per-trauka sukdamas svečiavimosi ratą, vasaravimo laiką praleis-davo Kuršių Neringoje.

Dėl tokio dažno atsilankymo Lienau ne tik visi Kuršių Ne-ringos žvejai buvo pažįstami, bet ir jų vaikai, todėl jis vie-tos gyventojų buvo gerbiamas ir mylimas svečias. Tačiau pe-riodinis jo trunkamasis ir per-dėtas populiarumas, išaugęs tarp vietos vokiečių, atkrei-pė sienos apsaugos pareigūnų dėmesį ir, kai tik Lienau pasi-rodėdavo, jie iš savo akiračio jo neišleisdavo.

Po ilgesnio /sekimo vienoje jo kelionėje į Klaipėdą pavyko išaiškinti, jog Lienau su sun-kiais prikrautais skystimėlio la-gaminiais lankosi kai kuriuose Klaipėdos miesto viešbučiuose ir čia juos ištuštinęs, įsiprašo lietuviškus pusiaučius savo jachtoje ir juos Kuršmarėmis plukdo į Karaliaučių. Sekant to-liau, buvo išaiškinta ir tai, jog Lienau į Klaipėdos kraštą įga-bena ne vien skystimėlių, bet taipgi įvairios kosmetikos ir na-cinės spaudos.

Taip pat buvo išaiškinta, jog konjakas buvo naudojamas vo-kiskosios dvasios prekybai su-stiprinti, kosmetika — dovana motinėms, kad būtų atlaidžios nacizmo kėslams į jų vaikus, o spauda naudojama nacių užma-čių praplėtimui. Spauda buvo dalinama vokiečiams, bet ji patekdavo ir į viešbučius ir net į politiką neužsiimančių žvejų namus.

Visa tai turėdami galvoje, Juodkrantės sienos apsaugos pareigūnai, kad ir žinojo, kas

tokiu atveju darytina, vis dėl-to atsiklausė aukštesnės sienos apsaugos instancijos. Tačiau iš ten, vietoje paremti pasieniečių pastangas, kurios koncentravo-si sargybos viršininko asmeny-jė, buvo gautas neigiamas ir perspėjantis atsakymas:

„Nekišk rankų prie to žmo-gaus. Jis visada atplaukia ofi-cialiai ir atlieka kaip muitinėje, besisvečiuodamas, nenurimdavo, o beveik kas dieną su žvejais plaukdavo į Klaipėdą. Juodkran-tėje pasisvečiavęs 14 dienų, ki-tai 14 dienų išplaukdavo atgal į Karaliaučių. Retkarčiais susto-damas Pervalkoje, Preiloje ar Nidoje. Ir šiaip po keturiolika dienų su keturiolikos dienų per-trauka sukdamas svečiavimosi ratą, vasaravimo laiką praleis-davo Kuršių Neringoje.“

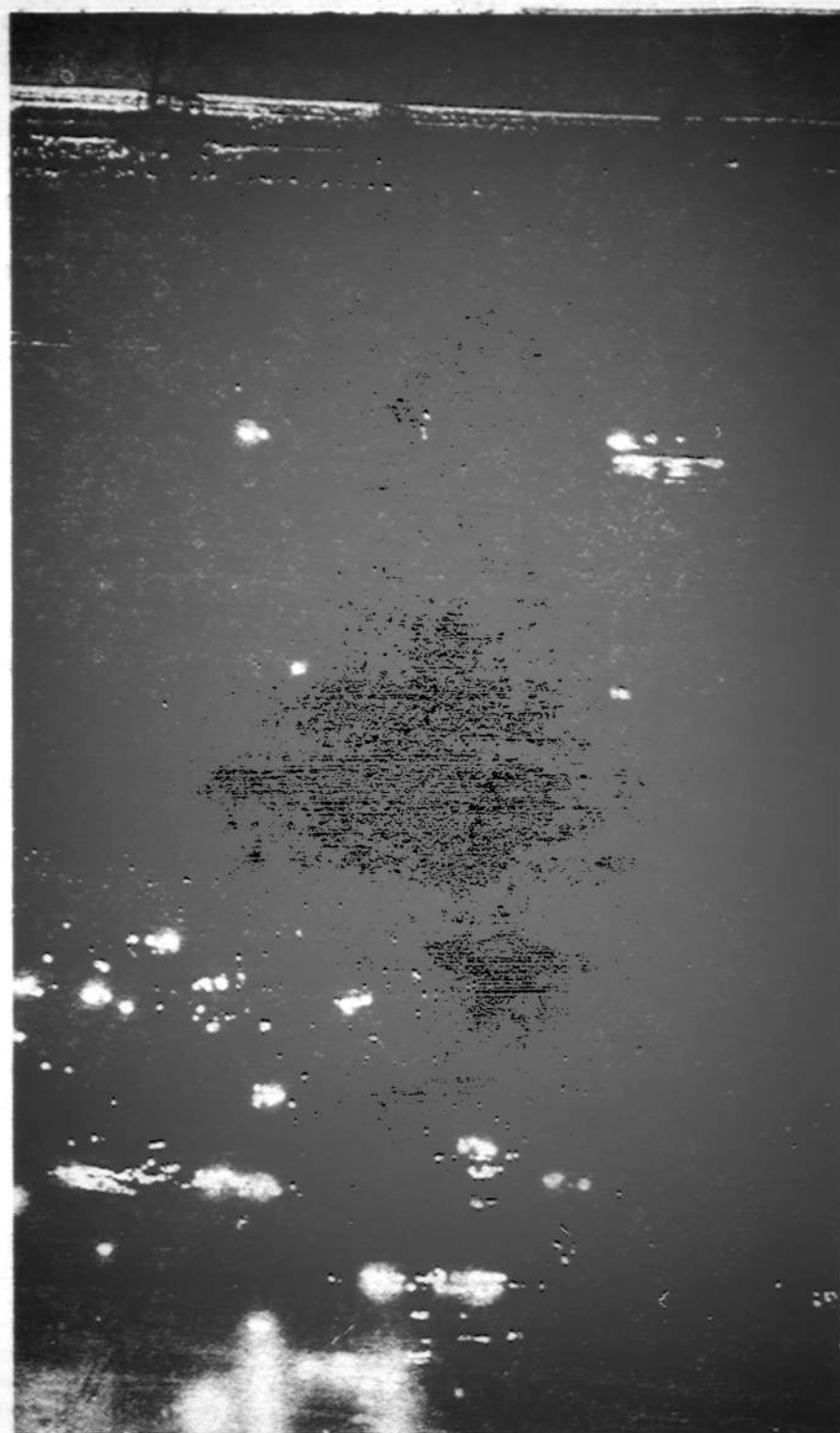
Liudna! Įsakymas lieka įsa-kymu, o pranešimas, kad ir per-spėjantis, pranešimu, kol visa tai derinasi su bendraisiais nuo-statais, Pono Lienau elgesys, o taip pat ir aukštesnės instanci-jos atsakymas su bendraisiais nuostatais nesiderino, tad sar-gybos viršininkas, pasitaręs su patikimais vietos sienos apsau-gos pareigūnais, nutaria dieną ir naktį Lienau neišleisti iš akių.

Ankstų rugpiūčio pradžios rytą Lienau, iškėlęs baltas bū-res, atsiveikina su būriu ger-bėjų ir išbūriuoja Nidos krypti-mi. Pasiteiravus Nidos pasų kontrolėje, paaiškėjo, kur ir kokia kryptimi jis išplaukė.

Ir štai, rugpiūčio šešiolikto-sios popietę, saulutei persisve-riant per Juodkrantės medžių viršūnes pajūrin, iš už Ventės rago prasisklaido baltos būrės. Stiprių žiūronų pagalba pagal būrių numerį buvo atpažinta, jog atbūriuoją Lienau. Sargy-bos viršininkui įsakius ir visą atsakomybę pasiėmus sau, pa-skirtieji sienos apsaugos parei-gūnai, kaip paprastai, besisu-kiodami tarp vasarotojų, laukė artėjančio.

Laukiančiųjų sienos apsaugos pareigūnų dvasinė nuotaika bu-vo kiek įtempta, tačiau išoriniai jie buvo visai ramūs ir nei prie-plaukoje buvusiuose vasaroto-juose, nei atbūriuojančio Lien-au laukiančiuose nesukėlė min-ties, jog jie kaip tik laukia Kurš-marės savo kelionėmis raižančio direktoriaus.

Atbūriavęs Lienau į prieplau-ką, buvo besirengias atokiau nuo prieplaukos krantinės iš-mesti inkarą ir, kaip paprastai, keturiolikai dienų įsikurti. Bet



Paskutiniai vasaros blykstelėjimai V. Maželio nuotrauka

sargybos viršininkas paprašo priplaukti prie krantinės. Lienau išmeta į krantinę virvę ir jos pagalba pasiūčia atsarginį laivelį, kuriuo sienos apsaugos pareigūnai persikelia į jachtą. Jachtoje Lienau su šypsena pa-sitinka sienos apsaugos parei-gūnus ir, atidarydamas dėžę, pasiūlo užsirūkyti po cigarą. Sargybos viršininkas, gerai pa-žindamas Lienau išdidumą, pa-dėkoja ir priduria: „Dienst ist Dienst, Schnaps ist Schnaps“ (tarnyba lieka tarnyba, o išgėrimas išgėrimu). Išgirdęs tai, Lienau kiek ironiškai nusišyp-sojo ir jėjusiems pareigūnams pastato bonką konjako. Sargy-bos viršininkas, nekrepdamas dėmesio į Lienau pastangas pa-

traukti pasieniečius savo pu-sėn, užklausia:

— Pone Lienau, ar jums yra žinoma mano atvykimo tikslas?

— Nevisai...

Sargybos viršininkui paaiški-nus ir pareikalavus parodyti nuo muitinės kontrolės paslėp-tas prekes, neišskiriant ir tų, kurias į Lietuvos teritoriją įgabenti draudžiama, Lienau, kišdamas užsienio pasą kišenėn, išdrožė:

— Tamsta matote, jog aš teisėtai esu įvažiuojęs ir, be to, nesu niekų grupei priklausan-tis asmuo, kurie tokiais darbais teuzsiima.

— Kol kas niekas tamstos tokiai grupei ir nepriskaito, bet prašau atsakyti į mano klausi-mą: ar tamsta turite savo jach-toje nuo muitinės kontrolės pa-slėptų prekių?

— Neturiu.

— Garbės žodis?

— Ja, mein Ehrenwort (Tai mano garbės žodis).

— Bet dėl susidariusios pa-dėties ūkanų išblaškymo aš vis dėlto padarysiu jachtoje apžiū-rėjimą.

— Prašau, — Lienau atsilie-pė ir nemaloni šypsena nužymė-jo pykčio dilginamas jo lūpas.

Du vyrai kilnojo jachtoje esa-mus daiktus, smulkiai apžiū-rinėjo patalpas, o sargybos vir-šininkas, sekdamas kratą da-rančius vyrus, iš akių neišleido Lienau. Pagaliau apžiūrėjimas buvo baigtas. Nieko įtartino ne-rasta. Lienau, žiūrėdamas sar-gybos viršininkui į akis, padil-gina:

— Matai tamsta, kad aš ne-užsiimu niekšiškais darbais.

Tačiau sargybos viršininkas dar nebuvo praradęs vilties pa-teisinti savo veiksmų. Lienau triumfas buvo perankstyvas. Viršininkas, čia pat paprašo iš po jachtos laipteliu išvesti šu-nį. Lienau išbalęs ir nenoriai paėmęs už rėtėlio timpltelia ir patraukia šunį į save, o sar-gybos viršininkas, paėmęs už kampo šuns guolį — padėlėlį, taipgi patraukia į save. Po laip-tais atidengia neapmuituotų prekių krautuvėlę. Lienau grie-biasi klastos. Jis pradeda aiš-kinti, kad prekes vežas į Lie-pojų.

Pareikalavus parodyti tranzi-tinę deklaraciją, pradėjo įrodi-

neti, jog jis jas deklaruos Klai-pėdos muitinėje. Sargybos vir-šininkas žinojo, kad tranzitinės, prekės turi būti deklaruojamos, sieną pervaziavus, pirmoje mu-itinėje, o jei tai negalima, tai muitinės pareigūno tokios pre-kės turi būti palydimos iki se-kančios muitinės. Pareigūnas turėjo aiškiausią vaizdą, jog di-rektorius prekes pro muitinę yra slaptai pravežęs. Buvo pa-kankamas pagrindas ne tik ras-tas prekes, bet ir gabenimo prie-monę kartu su surastų prekių savininku sulaikyti.

Atidengtoje krautuvėlėje bu-vo rasta keleta dešimčių Uhralt Asbach konjako, įvairios kos-metikos ir propagandinės spau-dos. Surašius konfiskacijos pro-tokolą, apie tai buvo informuo-ta aukštesnioji sienos apsaugos vadovybė — Nidos rajono vir-šininkas, kuris, iš trumpo pranešimo nieko konkretaus nema-tydamas, pranešimu nenorėjo ti-kėti. Tik paskaičius iš konfiska-cijos protokolo sulaikytų prekių sąrašą išvardintas prekes, buvo duotas įsakymas surastas pre-kes ir jachtą su savininku per-duoti Klaipėdos muitinei.

Klaipėdos muitinės konfiska-cijos skyrius pristatytas prekes, jachtą ir propagandinę literatū-rą konfiskavo, o Lienau pagal veikusių nuostatų nubaudė pi-nigine baida. Tačiau direkto-rius buvo gudrus kontrabandi-ninkas. Jis buvo viskam iš anks-to pasirengęs. Pradėjo aiškin-tis, jog esąs lietuvių draugas, o kaip įrodymą pateikė kvitą, kur buvo matyti, jog Vilniui (Nukelta iš 6 psl.)

Balys Sruoga

## GIEMES VIESNEI ŽYDRIAJAI

Kaip vagis klastingas naktį  
Ilgesys širdin atėjo,  
Liepė širdžiai liautis plakti,  
Liepė jis akim apakti  
Ir per klaurą klaidą naktį  
Šviną į krūtine liejo.

Kaip nuodėgulis užmirštas  
Rusė vienatvės pločios,  
Ir dvasia pro tamsoj tūrta  
Troškulių vienu pavirsta:  
O, žydriai, kad išgirstų  
Randą širdgėlos besočios!

Ir širdin įlietas švinas  
It nuodėgulis sustingo.  
Ir kaip siaubas panaktinis  
Iš išdegintos krūtinės  
Veržias skundas begalinis:  
Dieve, būk man galingesnis!

Mano vakarą vėlyvą  
Žemiškos buities  
Išisklaidau ugnį gyvą  
Iš jaunos širdies.



Balys Sruoga, 1916 m.

Baigia atspindžiais blaškytis  
Gedama diena, —  
Aš žengiu naktin nušvitęs  
Su ugnim šventa.

Pajuoduos žydri mėlynė  
Gestančių sklautų, —  
Švies šventa ugnis krūtinių  
Šypsena dievu!

Anžinatvėn švies ji kelią —  
Spinduliuos liūliu, —  
Kaip mana žydri Viešnelė  
Sapną man sagnuos!

Kaip žynys šventovėj liksiu  
Atgarsiu dievų,  
Kol viratoje išryksiu  
Mylimos sapnų!

Ta saulelė, ta baltoji  
Leisdamosi lyg valtoja, —  
Lyg valtoja — atsidūsta,  
Prie žemelės lyg priglusta —

Lyg visos dieneles graudį  
Ji sugėrė ir paraudo, —  
Po pasaulį, po mažytį  
Emė ašaras barstyti...

Metė krislį, metė snailę,  
Ir širdin — dainelę svaigią, —  
Ir širdies svajas supynė  
Į meilautinę lopšinę.

Nuo tos saulės, nuo tų  
Snaigų —  
Nuo tų ašarų apsaugus,  
Lopšinė širdis plazdena,  
Kur žydri Viešnelė man, —

Lyg nuskaidrinančią maldą  
Audžia žydriai sapnų saldų, —  
Audžia — laimina —  
myluoja —

Apyneilais vaiknuoja, —  
Kad pavasaris saulėtą  
Sapną žydriai lydėtų, —  
Kad myluojanti lopšinė  
Išsiurbtų į krūtine.

## DIDYSIS AITVARAS DAUGIAU NEBEATLĖKS

(Atkelta iš 1 psl.)

reikiama dažniausiai bernelio ir mergelės idilių fone. Iš tų liaudies dainų Sruoga kartais skolinasi ne tik nuotaiką, bet ir metriką, o net ir žodyną, ta-čiau, visa tai perleides per sa-vo individualybės prizmę, jis parašo ne liaudies dainą, o tik-ros individualinės poezijos kū-rinį.

### Dramaturgas klasikas

Apamai, jeigu Balio Sruogos lyrikos knygos parašytos jau-natviškoje naujų kelių ieškoji-mo nuotaikoje ir žygiuoja po naujų laikų „Sturm und Drang“ vėliava, tai dramatinė kūryboje rašytojas iškyla visu savo ta-lento svoriu, klasišku formos pajautimu ir meistrišku vaiz-duojamų charakterių atbaigimu.

Savo dramoms siužetų Sruo-ga ieško mūsų tautos praeityje. Todėl jas visas galėtume ir pa-vadinoti istorinėmis dramomis arba, kaip jis pats kai kurias jų pavadina, istorinėmis kromi-komis. Taigi jau siužetų pasi-rinkimui Sruoga čia skiriasi nuo kitų mūsų (tiesa, labai negau-sių) dramaturgų. Sakysim, nuo Vaičiūno, kuris savo dramoms rėmus ima iš anuometinio gyve-nimo, iš nepriklausomos Lietu-vos aktualijų. Bet tuo pačiu at-

žvilgiu Sruoga nepanašus ir į Krėvę ar Putiną, savo istorinė-mis dramomis siužetų ieškoju-sių beveik priešistorinėje legen-dų ir padavimų Lietuvoje. Sruo-gos dramų veiksmas vyksta ar-ba Lietuvos galybės aukščiausioje viršūnėje Vytauto, Algir-do laikais, arba tragiškame Lie-tuvos saulelydyje, XVI—XVIII šimtmečiuose, o viena drama liečia net ir jau gana vėlyvus 1905 metų revoliucijos įvykius. Ypač Sruoga išskirtinas tomis dramomis, kurios vaizduoja anuos tamsiausių mūsų val-sybės nykimo amžius. Poetas i-uose atrado tiek daug tragi-kos ir tiek daug heroiskų mū-sų tautos pastangų vėl pakilti. Ir visa tai išlauzė ne iš piršto, bet pats atrado ilgose tų amžių studijose. O tų dramų ne vie-na ir ne dvi: Milžino paunksmė, muzikalinė pjesė Radvila Per-kūnas, Baisioji naktis, Algirdas Izborske, Apyaušrio Dalia, Ka-zimieras Sapiega ir kitos, para-šytos net kacetinėse sąlygose, todėl, gal būt, ir nepasiekusios kitų minėtųjų stiprumo.

### Užsklandos mintys

Suminėjau tik dvi B. Sruo-gos kūrybinio darbo sritis: tai jo lyriką ir dramas. Tačiau vi-

sa tai, toli gražu, neišsemia pla-čios ir gilios rašytojo asmeny-bės. Sakysim, kad ir jaunimui skirtoje literatūroje Sruogos paliktieji pėdsakai labai aiškūs ir greit išnykstantieji. Užten-ka tik prisiminti dramatišką „Giesmę apie Gediminą“, vaikų mėgstamą dramą „Ait-varą teisėją“ arba įdomią nuo-tykių pyne „Kas bus, kas ne-bus, bet žemaitis neprazūs“. O kur dar Sruogos kaip mokslininko darbai? Kur jo studija „Lie-tuvių teatras Peterburge“, „Dai-nių poetikos etudija“, „Kur du didžiuliai „Rusų literatūros is-torijos tomai“? Tik juos nag-rinėjant reiktų parašyti visą knygą. O jei surinkti krūvon visus periodinėje spaudoje iš-mėtytus ir Sirakūzino slapvart-žiu pasirašytus meno bei lite-ratūros kritikos straipsnius, su-sidarytų vėl geras tomas. O kur dar profesorius nuodirdus, rimtas darbas universitete, ypač to dramos seminare! Visa tai orisiminus, reikia tarti, kad Ba-lys Sruoga buvo ir bus vienas svarbiausiųjų mūsų naujosios literatūros kūrėjų.

Baigiant aš nerandu gražes-nių žodžių, kaip italų rašytojo Sem Benelli, kuriuos pats ve-tionis išvertė, prieš pat gesta-vui ji suimant:

...Dabar — kiekvieno sieloj  
/liūdesys, —  
Kiekvienas jaučia kaip lem-  
/ties sunkybė  
Prigniauzė paslaptį ir  
/niūriai,  
Kaip ši naktis, bendriją visą,  
Nustojome nūn svetimo mū-  
/brolio,  
Bet — brolio. Mūsų buvo jis,  
/Turėjom  
Jį sergėti, — ir mes... neu-  
/gebėjom.  
Poetas žuvo! Sergėsim šven-  
/tai  
Jo skaistų vaizdą — dovana  
/dangaus!  
Išdėsimas dalį jo suetiprins  
/mus,  
Nors mūm ir plėšosi širdis iš  
/skausmo...



Balio Sruogos „Milžino paunksmė“ Montrelio Lietuvių Teatre, 1958 m. Jogaila (Kazys Veselka) diktuoja laišką švitrigailai



Rudens peizažas

Vytauto Maželio nuotrauka



## LAIKE IR GYVENIME

### Tuščieji sovietiškos filosofijos laukai

Vienas iš įtakingiausių vokiečių katalikų kultūros žurnalų "Hochland" šių metų rugpjūčio mėn. numeryje skelbia Rudolf Ernst Skonietzki straipsnį "Die leeren Felder der Sowjetphilosophie", kuriame autorius pasisako dėl Arnold Buchholz knygos "Der Kampf um die bessere Welt", išveigiančioje pačiame dialektiniame materializme išsivystymą, kuris sugriaus patį materialistinį dogmatizmą, ir duoda vilties, suradus bendrus dvasinius pagrindus, sueti vakarų filosofijai ir diskusijas su komunistine.

Iki šiol sovietų filosofija buvo grynai partijos ideologija, be jokios gamtos filosofijos, antropologijos ar natūralios teologijos. Tačiau Buchholz įžūri už tokiam Boehnski pareiškime 1959 metais: "Yra tikra kad filosofija Sovietų Sąjungoje jau 12 metų vystosi ryškiai kvantitatyviniai ir kvaliatyviniai. Šiandien joje yra nagrinėjama didelis skaičius problemų, kurios taipgi interesuoja ir Vakarų filosofiją. Laikas, kada visa sovietiškoji filosofija turėjo būti atmeta kaip nesąmonė, praėjo". Iš to Buchholz ir sprendžia, kad sovietų filosofija pagalvau atkreipė dėmesį į "tuščius laukus" — žmogų. Skonietzki sutinka, kad diskusijos tarp Rytų ir Vakarų filosofijos įmanomos, tačiau jis netiki, kad toks liberalėjimas reikštų jau paties dialektinio materializmo susinakinimą. Skonietzki keliais pavyzdžiais parodo, kad už kelių tariamai naujų reiškinų slypi tas pats senasis dogmatizmas. Štai pedagogiko W. P. Tugarinow savo veikalė "Kultūros ir gyvenimo vertybės" rašo: "Yra savito dvasinio pobūdžio laisvųjų žodžių laisvė, įsitikinimų. Galvoti, ką tik nori, jokia valdžia negali uždrausti". Tačiau truputį vėliau išslenka yla iš maišo, nes sakoma, jog žmogus turi pirma būti paruošiamas to-

kiai laisvei; jis turi sukurti save per darbą, reiškia komunizma. Taip ir visi kiti pasikeitimai, kaip Stalino kulto panaikinimas, nėra komunistui lūžis su ideologija ar tikra reforma, bet tik vyksmas visiškai dialektikos rėmuose. Skonietzki abejoja, ar Buchholz pasirinko tinkamiausią sritį atrasti pasikeitimus komunizme, nes pagaliau komunistų filosofija yra tik partijos dogmatika. Jis mano, kad tie "tušti laukai" reiškia žmogaus gyvenimo problemas, iš tradicijos pas rusus atsispindi jų literatūroje. Tačiau, ar ten klausima ir ieškoma prasmės? Komunistinės pasaulėžiūros pagrindu yra pažiūra, kad galutinė išvadoji visata yra beprasme. Bet komunistas yra per daug užsiėmęs naujojo žmogaus kūrimu, kad jaudintųsi dėl to.

Taigi lieka problema, kaip įvesti komunistų filosofiją į vakarams svarbias problemas. Siūlosi trys keliai. Pirmas kelias būtų atrasti prieštaravimus sistemoi, materijos supratime. Jeigu materija, kaip komunistų filosofija taip pat tvirtina ir svarsto sąmonės, gyvybės apraiškas, tačiau daro esmėje skirtingus judėjimus, tada tie reiškiniai galutinėje išvadoji kyla iš ko nors absoliutaus. O kur jau kalbama apie absoliučią materiją, neturinčią konkrečių uždavinių, ten nebetoli jau ir metafiziški mąstymai. Jeigu jų vengiama, tai tuo įrodoma, kad dialektinis materializmas nėra atviras, bet jau su aprioriniais nusistatymais, tuo pačiu nebe objektyvus ir tikslus mokslas. Antras kelias būtų iškelti kitus materializmo sunkumus, pvz. dvigubą tiesą. Vieno pusės tiesa komunizme yra tikrovės atvaizdavimas, kitą pusę tai, ko reikalauja klasė. Trečias būdas mėginti sovietams parodyti žinojimo ribas, kad jie kaip Wittgenstein žinotų: "Mes jaučiame, kad net ir tada, kai ir visi įmanomi moksliniai klausimai bus atsakyti, mūsų gyvenimo problemos vis dėlto bus dar visai nepalietos, tik savaime neliks tada jokio klausimo. Ir tai kaip tik bus atsakymas".

Jeigu sovietų filosofija susidomėtų žmogaus būties problemomis ir žmogumi, kaip individualia asmenybe, tik tada tikrai įvyktų perversmas. Iš lenkų pusės Schaff (Apie gyvenimo prasmę, 1961) ir Ossowski (Klausių struktūra socialinėje sąmonėje, 1957) tikrai paliečia individualumą, tačiau Skonietzki mano, kad pas juos reikišias daugiau tik laisvos lenkiškos dvasios likutis, negu naujas vėjas komunizme. Skonietzki negalvoja, kad rusai atsiskakys dogmatinio materializmo, kuris yra didžiausias laisvės dvasios priešas. Todėl klausimas nėra tik, kaip harmonizuoti rytų ir vakarų filosofijas, bet labiau, kaip išnaudoti vakarų filosofijai diskusijų galimybes ir turėti įtakos ir tolimesnį komunizmo išsivystymą. R. Šl.

— Kas iš savęs skleidžia link smą ir laimingą nuotaiką, iš to tryška sveikatos srovė. Nelinks mas žmogus yra ligotas. Nusiminimas apkartina visą gyvenimą, apjuodina jo grožį ir be laiko žmogų pasendina. O. Swett Marden



Madona (Bizantijos mokykla apie 1200 m. Paveikslas yra Tautinėje Meno Galerijoje Washingtone).

### Teologai apie mokslininkus

Naujos knygos "Science and Religion" proga

JUOZAS PRUNSKIS

— Kai mes įsimąstome, kokios reikšmės žmonijai yra religija ir kokios — mokslas, nebus perdėjimo pasakius, kad ateities istorijos kryptis pareis nuo sprendimo, kurį ši žmonių karta padarys apie santykį tarp mokslo ir religijos, — šitaip apie tą problemą rašė Alfred North Whitehead.

Mokslo ir religijos santykis darosi aktualus mąstančių žmonių tarpe. Džiaugdamiesi, kad popiežius Jonas XXIII sudarė šiltesnę atmosferą bendravimui tarp įvairių tikybų atstovų, mes norėtume šiuo kartu žvelgti, ką šia tema svarsto ir kitų krikščionybės šakų atstovai. Protestantų rašytojas dr. John Clover Monsma yra suredagavęs kolektyvinį veikalą "The Evidence of God in an Expanding Universe". Šioje knygoje 40 žymių Amerikos mokslininkų skelbia savo tikėjimo išpažinimą. Jie net pabrėžia, kad jų krikščioniškasis tikėjimas išplaukė iš jų mokslinių studijų ir jomis buvo praturtintas. Tikimės, jog galėsime kada nors mūsų skaitytojus plačiau apie šį leidinį painformuoti.

23-jų pirmaujančių dvasininkų pareiškimai

Šiuo kartu norime sustoti prie to paties autoriaus suredaguoto kito kolektyvinio veikalė, pasirodžiusio tik šiais metais, — "Science and Religion". Čia 23 pirmaujantieji protestantų, katalikų ir izraelitų dvasininkai duoda savus pareiškimus — kaip mokslas yra paveikęs ir tikybininkų pažiūras, apskritai, koks yra mokslo ir religijos santykis. Visų jų nuomonė sutampa, kad mokslas yra aukštai vertintinas siekimas ir kad jis sklandžiai derinasi su religija.

Iš šio leidinio sužinome, kad Atominės Energijos centre Oak Ridge, Tennessee vienai parapimajai priklauso 50 narių, turinčių mokslo daktaro laipsnį, o kaimyninė parapija turi 75 narius

kviečiamas su paskaitomis į tarptautinius mokslininkų susvaizavimus. Kalbėdamas apie visatos kilmę, jis iškelia religinę mintį. Jo padėjėjas dr. Ralph T. Overman yra taipgi bažnyčios tarnyboje.

Tie faktai verčia pakartoti mokslininko lordo Kelvin žodžius:

— Jeigu tik pakankamai stipriai galvosi, būsi mokslo priverstas tikėti į Dievą.

Aukščiau minėtame kolektyviname veikalė dalyvaująs katalikų kun. prof. dr. Alfred F. Horrigan cituoja buvusio Atominės Energijos komisijos nario Thomas E. Murray mintį, kad Dievas nebuvo ta blogoji dvasia, kuri slaptose atomo dalyse patalpino blogas jėgas. Jo tvariniai buvo geri. Tik žmogus jas panaudoja geram ar blogam. Mokslininkai atidarė atradimų duris, už kurių rado Dievo tvarinių didingumą ir grožį.

Mokslo tyrimai ir religinė vizija Prof. Horrigan savo pastabas baigia mintimi:

— Tirdami erdvę, kuo mūsų šimtmetis yra užsiėmęs, ir siekdami taikos svajonių žemėje, mes desperatiškai esame reikalingi vizijos visos tos tikrovės,

galutinių tikslų ir artimųjų priemonių, ką galima turėti tik harmoningai jungiant visą tiesą — dievišką ir žmogišką.

Kitas tame junginiame veikale dalyvaująs katalikų kunigas prof. dr. Bernard Bonansea pabrėžia, kad nėra pagrindo ne-

(Nuklita 16 psl.)

**TERRA**  
Porcelanas, kristalas, stalo sidabras, brangenybės, etc.  
3237 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.  
Tel. 434-4660

Attention, Property Owners!  
**WE STOP ICE**  
from DAMAGING  
GUTTERS and DOWNSPOUTS  
ELECTRIC HEATING CABLES  
...installed in gutters and downspouts. Eliminates costly repairs and icing of porches and stairs. Low installation cost. Only pennies a day for operating costs.  
Install Now — Before Cold Weather Starts!  
**SHAMROCK ELECTRIC CO.**  
1702 West Foster Ave.  
Free Estimates — LO. 1-8888  
Licensed and Bonded

**Elderly People**  
CONVALESCENTS FIND the Sun and warm Climate conducive to Excellent Health. We offer men and women 24 hours Registered Nursing Service, Special Diets — Home Style Cooking, Rates by week, month or year.  
For admission or information Write or Call  
**Indian River Rest & Convalescent Home**  
1914 — 21 St.  
Vero Beach, Florida  
Phone JO 2-2864

**FOSTER HOMES WANTED**  
For children ages 3 to 17. Served by state child care agency. Children are from broken homes and require special understanding and help.  
Families interested are urged to contact agency for information. Board, clothing and medical expenses paid. Write or Phone:  
**HOME FINDING ILLINOIS DIVISION OF CHILDREN**  
160 North LaSalle St., Room 1500. FI 6-2000 — Ext. 644

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuomimais, mėnesiniais išsiskaitymais.  
Dėl informacijų, kreipkitės į  
**MUTUAL FEDERAL SAVINGS**  
JOHN J. KAZANAUSKAS, prezidentas  
2202 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

**HERE'S A HOT TIP**  
FOR INVESTORS WHO HAVE HAD THEIR SHARE OF UP AND DOWNS  
**OPEN A SAVINGS ACCOUNT NOW**  
**GUARANTEE SAVINGS & LOAN ASSOC.**  
**4 3/4%** • HIGH YIELD  
• NO DANGER OF MARKET FLUCTUATION  
• AVAILABILITY  
• INSURED SAFETY  
• FREE POSTAGE BOTH WAYS  
CURRENT ANNUAL DIVIDEND PAYABLE QUARTERLY  
• FREE "GIFT FOR THRIFT" IN CHOICE OF NOVELTY OR BOND  
• WRITE FOR DESCRIPTIVE LITERATURE  
**GUARANTEE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION**  
VISALIA, CALIFORNIA • 215 1/2 NORTH MAIN ST. VISALIA, CALIF. 93680  
• P.O. BOX 100, VISALIA, CALIF. 93680  
I ENCLOSE CHECK FOR \$1.00  
PLEASE SEND PASSBOOK  
PLEASE SEND INFORMATION ON GUARANTEE SAVINGS & LOAN DEPT. N E  
NAME \_\_\_\_\_  
ADDRESS \_\_\_\_\_  
CITY \_\_\_\_\_

**FOR RETIREMENT OR INVESTMENT**  
Beautiful - Scenic  
**DIAMOND ACRES, INC.**  
Proudly presents. Lots of value in their beautiful Retirement Homesites.  
**LOTS FROM \$1,500 up**  
Scenic retirement and recreational development surrounded on three sides by Lake Bull Shoals, heart of the Ozarks. Lots are available in a variety of sizes. Low cost, easy terms. Building costs are low. Located 20 miles north of Harrison, Ark., with its hospital and medical facilities, shopping center, schools, churches and commercial airport. Also 2,500 ft. airstrip on premises. Year round fishing, good hunting, Deer, Quail, Small Game.  
Bass Fishing Capital of U.S.A. We are building Johns-Manville Guild Way Homes.  
They are 100% electric. Include Washer and Dryer—No Down Payment  
(The above homes can be 100% financed.)  
Write for FREE COLORFUL BROCHURES  
**DIAMOND ACRES, INC.**  
Dept C P  
Leadhill, Arkansas

**COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION**  
(Licensed by NESHPOSILTORG)  
Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminiams į bet kurį SSSR dalį.  
Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS —  
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —  
Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.  
Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:  
NEW YORK 3, N. Y. 39 Second Avenue Tel. CH 3-2583  
NEW YORK 11, N. Y. 135 W. 14th St. Tel. AL 4-5456  
BROOKLYN 11, N. Y. 370 Union Avenue Tel. EV 4-4952  
BUFFALO 8, N. Y. 332 Fillmore Ave. Tel. TL 6-2674  
BROOKLYN 7, N. Y. 600 Sutter Ave. Tel. DI 5-8808  
Woodhaven 21, N. Y. 84-17 Jamaica Ave. Tel. VI 3-1477  
PASSAIC, New Jersey 176 Market St. Tel. GR 2-6387  
PATERSON 1, N. J. 99 Main Street Tel. MU 4-4619  
\*VINELAND, N. J. W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Bldg.)  
LAKEWOOD, N. J. 126 4th Street Tel. FO 3-8569  
NEWARK 3, N. J. 128 Springfield Ave. Tel. BI 3-1797  
RVINGTON 11, N. J. 762 Springfield Ave. Tel. ES 2-4685  
HARTFORD, Conn. 132 Franklin Ave. Tel. CH 6-4724  
NEW HAVEN, Conn. 509 Congress Ave. Tel. LO 2-1446  
PHILADELPHIA 23, Pa. 525 W. Girard Ave. Tel. PO 5-5892  
PITTSBURGH 3, Pa. 1015 East Carson St. Tel. HU 1-2750  
CLEVELAND 13, Ohio 904 Literary Road Tel. TO 1-1068  
Youngstown, Ohio 21 Fifth Ave. Tel. OF 4-8 TR  
WORCESTER, Mass. 174 Millbury St. Tel. SW 8-2868  
GRAND RAPIDS, Mich. 606 Bridge St. N.W. Tel. GL 8-2256  
DETROIT, Michigan 7300 Michigan Ave. Tel. VI 1-5355  
HAMTRAMCK, Mich. 11333 Jos. Campau Tel. TO 7-1575  
CHICAGO 22, ILL. 2222 W. Chicago Ave. Tel. BR 8-6966  
CHICAGO 8, ILL. 3212 S. Halsted St. Tel. WA 5-2737  
Los Angeles 22, Cal. 960 S. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994  
SAN FRANCISCO, Cal. 2076 Sutter Street Tel. FI 6-1571  
WATERBURY, Conn. 6 John Street Tel. PL 6-6766  
ATHOL, Mass. 61 Mt. Pleasant St. Tel. CH 9-6245  
BOSTON 18, Mass. 271 Shawmut Ave. Tel. LI 2-1767  
• Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais



# IR ATSKRIDO "TRYŠ SAKALAI"

Šis bei tas apie naują knygą jaunimui

NJOLĖ JANKUTĖ

Iš visų knygų rūšių, gal būt, sunkiausia parašyti knygą vaikams. Sujdominti mažąjį skaitytoją reikia, iš tikrųjų, būti žodžio, veiksmo ir fabulos meistru. Vaikų literatūra reikalauja iš autoriaus visko, ką jis tik gali duoti, nes vaikas yra ne-gailestingas ir labai akylus kritikas. Jis nepaperkamas įmant-rių stiliumi, žodžių gausybe, ar neribota fantazija. Vaikas — nuostabiai logiškas, ir autorius tikrai turi pasitempti, kad "ne-prašautų pro šalį" tiek veiksmo eigoje, tiek fantazijoje, tiek veik-  
kųjų charakteristikoj.

## Nepasotintas badas

Gal būt, dėl šitų priežasčių turime taip mažą lietuviškų knygų vaikams, o kiekviena naujai pasirodžiusi, sutinkama su dideliu tėvų džiaugsmu ir... jam proporcinga kritika. Nau-  
ja knyga vaikams! Gerai, silp-  
nai parašyta? Ar įdomi? Ar iliustruota? Ar tvirti viršeliai? Ar verta pirkt mažiesiems? Tai savaime kyla klausimai lietu-  
višką žodį branginančių tėvų galvose, matant naują leidinį ant spaudos platintojo stalo.

Tie patys klausimai, tos pa-  
čios mintys kyla atverčiant ir  
dailų Alf. Vambuto "Tryš sa-  
kalų" viršelį. Knyga premijuota  
Lietuvių Mokytojų Sąjungos  
Amerikoje 1957 metais. Kodėl  
ji išleista tik po penkerių metų,  
nesuprantama. Nors kasdien  
šaukiame, kad nėra lietuviškų  
knygų jaunimui, tačiau, kai to-  
kia atsiranda, praeina metų ei-  
lė, iki rankraštis (net ir premi-  
juotas) išvysta spaustuvę. Ne-  
jaugi, kad knyga būtų skaity-  
tina, ją reikia pirma susendint,  
kaip šveicarišką sūrį?

"Trys sakalus" perskaičius,  
neatrodė, kad ši knyga bus to-  
ji plyta, su kuria būtų galima  
užmūryti skaitinių lietuviškam  
jaunimui spragą. Autoriaus pa-  
stangos, tiesa, nuosirdžios, di-  
delės ir sveikintinos. Tačiau jų  
vaisius vidutinis.

## Gal būtų užtekę tik pirmosios dalies?

"Trys sakalai" apibūdinti  
kaip pasakos ir padavimai, viso  
15 kūrinių. Knyga turi dvi  
dalis. Pirmoji — trumputės pa-  
sakėlės vaikams, maždaug nuo  
4 iki 7 metų. Antroji — pasi-  
skaitymai vyresniems knygos  
mėgėjams, gal iki 12 metų. Abi  
dalys yra taip ryškiai apribotos  
skaitytojų amžiumi ir labai  
nevienoda autoriaus, kaip pa-  
sakotojo, sėkme, kad, knygą  
perskaičius, tuojau pat norisi  
ją fiziškai perpus padalinti.  
Pirmąją pusę, šiek tiek patai-  
sius ir papuošus gausesnėmis

ilustracijomis, įrišt į kietus  
viršelius ir padovanot maži-  
ukams lietuviukams. Liečiant  
antrąją pusę, reikia pasakyti,  
kad jos galėjo ir visai nebūti...

## Stiprybės ir silpnybės

I-ji "Tryjų sakalų" dalis, be  
kelių išimčių, autoriui gerai pa-  
vyko. Jis gana sklandžiai ir įdo-  
miai seka pasakėles patiemis  
mažiesiems, žodžiu piešdamas  
spalvingus vaizdus, keistus nuo-  
tykius ir simpatingus to ma-  
žiuo pasaulio herojus.

Šioje dalyje autoriaus stipry-  
bė — pasakos eiga. Užomaz-



Knygos viršelis, pieštas V. Stan-  
čikaitės.

gos logiškos, greit skubančios  
į veiksmo centrą. Nuotykių  
įtampą išlaikoma, ir atomazga  
natūrali. Kalbant apie silpnybes,  
tektų irgi šį ta pasakyti. Jų pa-  
čios ryškiausios, labiausiai pa-  
sakėlės vertė mažinančios ir  
skaitytojų atgrasios, yra per-  
tempta fantazija, žiaurumai ir  
moralizavimas.

Pasakos mažam vaikui turė-  
tų išlaikyti kuo tampriausią ry-  
šį su kasdienine realybe. Tik  
suaugusiajam realybė tampa  
monotoniška, kasdienos rutina  
įkyri. Todėl jis trokšta atsiga-  
fantazijoje. Tuo tarpu vaikui tas  
mums nusibodęs pasaulis dar  
tebėra užtęktinai fantastiškas.  
Todėl raganos, piktai milžinai,  
našlaičiai žudymai, buriančios  
pamotės tik sujaukia bręstan-  
čiame prote pamažėli rikiuoja-  
mas sąvokas ir logiškas išva-  
das.

Nuo moralizavimo autoriui  
sunku atsipalaiduoti. Kiekviena  
pasakėlė, per daug ryškiai pa-  
mokslaudama, praranda savo  
įdomumą. Ypač metasi akin be-  
reikalingi poros sakinių lyg epi-  
logai, lyg moralai kiekvieno kū-  
rinėlio pabaigoje. Kartais atrodo,  
kad net visa istorijėlė parašy-  
ta tik tam, kad autorius galėtų  
 pridėti tą paskutinį pagrauden-  
imą mažajam skaitytojui: ne-

čiulpk piršto, neik iš kiemo, ne-  
skriausk gyvulių!

Geriausieji pavykusios pasa-  
kėlės pirmojo dalyje yra, tur būt,  
"Steuklingoji žvaigždė", "Gud-  
rusis Petrukas" ir "Aukšinis  
vainikas". Šiais kūriniųiais au-  
torius įrodo, kad jis gali apsiei-  
ti be pamokslininkavimo ir dirb-  
tinumo.

## Gąsdinanti antroji dalis

Antroji "Tryjų sakalų" dalis  
pateikia penketą ilgesnių kūri-  
nėlių, iš kurių skaitymo verti  
tik du: "Dvi našlaitės ir meš-  
kinai — jaunuoliai" ir "Zvaki-  
dė". Jie abu yra jau tikros  
sklandžiai pasakos su  
visais pasakiškais atributais ir  
įprastine lietuviškos pasakos ei-  
ga. Čia sutinkami pakerėti ka-  
ralaičiai ir karalaitės, burtai,  
raganos ir žmogaus balsu kal-  
bą gyvuliai yra savo vietoje.  
Abi pasakos turi gyvą formą.  
Pasakojimo būdas intriguojan-  
tis, įtemptas ir džiuginantis sa-  
vo pabaiga. Jos bus malonu  
skaityti ir paaugliams ir jų tė-  
vams.

Likusioji pasaka ir du pada-  
vimai yra labai silpni. Juos pra-  
žudo begalinis išėjimas, ku-  
riame ir skaitytojo dėmesys lyg  
mariose paskęsta. Nežiūrint di-  
delių autoriaus norų sužavėti  
jaunuolį didinga Lietuvos se-  
nove, šitie padavimai ji tik pri-  
slėgs nežmoniškai tų, garbin-  
gais skaitomų, karžygių žiau-  
rumais, kerštavimais ir dirbti-  
nių įvykių aprašymu. Nors nie-  
kas negali ginčyti, kad senovė  
buvo laisva nuo žmogiškų silp-  
nybių, kurios nesvetimos ir  
šiems laikams, tačiau, norint  
jaunuolį supažindinti su jo pro-  
tėviais, reikėtų literatūriškai  
sklandesnio padavimų sukirpi-

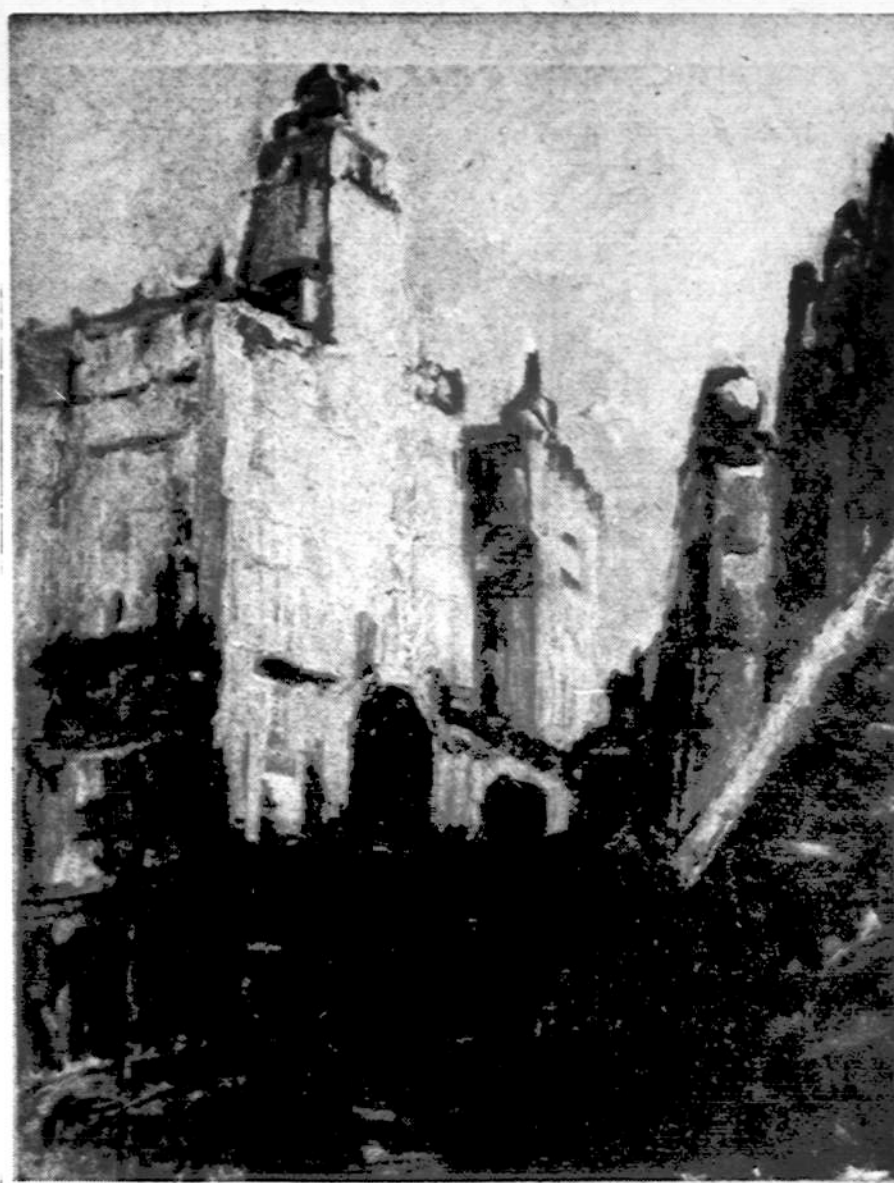


Bendradarbiai lanko "Draugą"  
Nijolę Jankutę-Užubalienę su duk-  
rele Dovyte.

mo, pabrėžiant, bet ne įkyriai,  
humaniškas lietuvių savybes  
(vaisingumą, teisingumą, doru-  
mą, etc.), o ne tik kovas ir gal-  
vų kapojimą. Taip pat autorius  
kai kur prasilenkia su mūsų  
autosakoj įsisenėjusia tradici-  
ja, kai moterys užburiamos ir  
paverčiamos tik į moteriškos  
lyties gyvulius, vyrai — į vy-  
riškos. Knygos autorius paver-  
čia tris kunigaikštys sakalais  
ir net eržalais!!!

## Stilius ir meškos patarnavimas

Aplamai, autoriaus stilius ne-  
perblogiausias, ypač pirmoje  
dalyje. Trumpi sakiniai ir pa-  
prasti žodžiai tinka mažam  
skaitytojui (greičiau dar tik  
klausytojui). Dialogai geresni



Vida Krištolaitytė

(Iš jaunųjų dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje)

irgi pirmoje dalyje, prijungiant  
laba gerą miškinio epizodą  
(Trys sakalai) ir "Zvakidės"  
pokalbius iš antrosios.

Senoviškų žodžių, papročių ir  
apeigų paaiškinimai puslapių  
apačioje naudingi, nors kartais  
per daug išstėti ir nepasitarnau-  
ja vidinei knygos išvaizdai, taip  
kaip ir neretos korektūros bei  
gramatikos klaidos. Tačiau di-  
džiausią "meškos patarnavimą"  
visai knygai daro labai nepo-  
etiška "poezija", kurios tai pos-  
melio, tai kelių neišvengia be-  
veik visi kūrinių. Skaitant,  
dažnai atrodo, kad autorius  
staiga nebežino, ką toliau daryt  
su veikėju ir, lyg tam pasime-  
timui užtušuoti, įsako vargše-  
liui dainuot. O ta dainelė silp-  
na ir rimu, ir ritmu, ir kirčia-  
vimu; kartais net juokinga ten,  
kur tikimasi rimties ir orumo.  
Pavyzdžiui, dainius, skatinąs  
jaunimą garbingiems žygiams,  
kankliuoja šitokią "polkūtę".

Čiukum bukum džiau džiau  
/džiau,  
Miklūs mūs berneliai,  
Gauskit kanklės dar garsiau  
Po mano piršteliais.

## Paskutinis klausimas

"Trys sakalai" iliustruoti dai-  
lininkės Vlados Stančikaitės.  
Nors ji puiki jaunimo knygų  
ilustratorė, bet šiame leidiny  
šykštoka ir kiekybe ir šiek tiek  
kokybe.

Kodėl po lietuviško titulinio  
"Tryjų sakalų" lapo pridėtas  
dar vienas anglų kalba, neaiš-  
ku. Bet jeigu jis būtinas, tai  
negali turėti tokių akis ba-

tas į anglų kalbą baltai gre-  
mėdiškai.

Užverčiant šią naują knygą,  
vis dėlto kyla dar vienas kla-  
simas: ar tikrai šitokios kny-  
gos mūsųose jau premijuoti-  
nos?

Alf. Vambutas, "Trys saka-  
lai" (Pasakos ir Padavimai).  
Išleido Lietuviškos Knygos Klub-  
as, 1962.

Menininkai yra žmonės, kurie  
pralenkia kitus, eina pirmieji ir  
palieka pėdsakus, bet kai atsi-  
grįžta, mato, kad jie yra likę vie-  
nišiai... tie didieji, tie nelaimingieji  
vienišiai.

— Mykolas Angelas

Gardaus maisto siuntiniai į vi-  
sus kraštus. Pilnai garantuota  
Prašykite sąrašų ir kainoraščių

**GRAMERCY  
SHIPPING CO.**  
118 E. 28th Street  
New York 16, N. Y.

DABAR JAU GALIMA GAUTI VISŲ MĖGIAMŲ UŽSALDYTŲ  
**MRS. SHARKO'S  
KUGEL!**

Reikalaukite maisto krautuvėse. Jeigu negausite, telefonuokite —  
585-5453.

**SKIP'S SELF  
SERVICE  
Liquor Store**

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

OCTOBER — SPALIO 11, 12, 13 D. D.

|                                                                                                            |              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| <b>ST. ANNE FINE CALIFORNIA</b>                                                                            |              |
| BRANDY                                                                                                     | Fifth \$2.98 |
| <b>STOCK 10 YR. OLD IMPORTED</b>                                                                           |              |
| BRANDY                                                                                                     | Fifth \$3.79 |
| <b>GOLD DROPS MANDORCREMA</b>                                                                              |              |
| IMPORTED DESSERT WINE                                                                                      | Fifth \$1.98 |
| <b>GRAIN ALCOHOL 190 PROOF</b>                                                                             |              |
| U. S. P.                                                                                                   | Fifth \$4.89 |
| <b>MOHAWK 100 Proof GRAIN ALCOHOL</b>                                                                      |              |
|                                                                                                            | Fifth \$3.29 |
| <b>KENTUCKY STRAIGHT BOURBON</b>                                                                           |              |
| WHISKEY 10 YEARS 86 Proof                                                                                  | Fifth \$3.79 |
| <b>POPULAR BRAND OF ASSORTED CORDIALS</b>                                                                  |              |
| Creme de Menthe, Blackberry Liqueur, Creme<br>de Cacao, Apricot, Peach, Peppermint Schnapps,<br>and others |              |
|                                                                                                            | Fifth \$3.98 |
| <b>DU BOUCHETT VERMOUTH</b>                                                                                |              |
| Dry or Sweet                                                                                               | Fifth .89c   |
| <b>IMPORTED HOUSE OF PEERS SCOTCH</b>                                                                      |              |
| Whisky                                                                                                     | Fifth \$3.59 |
| <b>YUSAY PILSEN BEER</b>                                                                                   |              |
| Case of 12—12 oz. Throw Away Bottles                                                                       | \$1.39       |

Kas tik turi gerą skonį,  
Viską perka pas Lieponį!

**LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI**

**TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:**  
**BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226**

Vedėjas E. RUDAITIS

**FURNITURE CENTER, INC.**  
**MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875**

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.  
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidaryta tik  
6211 South Western Ave. krautuvė

**SIUNTINIAI  
I  
LIETUVĄ**

**DOVANAS KALĖDOMS**  
savo artimiesiems  
**SIŪSKITE JAU DABAR**  
ir tik per  
**CENTRAL PARCEL  
SERVICE**

kurio pagrindinė įstaiga yra  
**220 South State Street**  
Telefonas WA 2-9554,

gi B. Vitkaus vedamą aktyrių rasite  
**2618 West 63rd Street**  
Telefonas WA 5-2466

Maisto produktų siuntiniai, akordeonai ir  
suaugusios mašinos dabar pristatomi 4-5  
savaičių laikotarpyje.

Turime ypatingai gausų pasirinkimą pre-  
kių siuntiniams sudaryti. Apsilankykite  
pas mus ir vietoje įsitikinkite.

**GARANTUOTA SIUN-  
TINIŲ PRISTATYMA  
TRUMPIAUSIU LAIKU  
ATLIKAME JAU  
NET 16 METŲ.**

## MOVING

R. SERENAS perkausto bldus  
ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto  
leidimai ir pilna apdrauda.  
**2047 W. 67 Pl. WA 5-8063**

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite  
už apdraudą nuo ugnies ir auto-  
mobilo pas  
**FRANK ZAPOLIS**  
3208 1/2 West 95th Street  
Chicago 42, Illinois  
Tel. GA. 4-8654 • GPL 6-4359

**4 1/2 %**



**5 %**

current dividend on investment bonus  
4 1/2 % DIVIDENDU MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS  
Už 4 metų investavimo mokame 4 1/2 % dividendų kas pusmetį ir  
dar išmokėsime po 1/2 % už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.  
**BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION**  
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS  
Valandos: Pirmad., antr., penktad. 9 v. r. — 4:30 p. p.  
Trečiad., uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 5 p. p.

SAVINGS IN BY THE 15th EARN FROM THE 1st

**4 1/2 %**  
ON INVESTMENT  
ACCOUNTS

• Mokame pašto išlaidas už santaupų atsiuntimą  
• Mokame pinigų perkėlimo išlaidas  
• DUODAME PASKOLAS NAMAMS PIRKTI ARBA  
TAISYTI • LENGVI ISSIMOKĖJIMAI

**ALBERT J. AUKERS, prezidentas**

VALANDOS: Pirmad. nuo 9 iki 4; antr., nuo 9 iki 4;  
trečiadieniais uždaryta. Ketvirtad. nuo 9 iki 8; penktad.  
nuo 9 iki 6; šeštad. nuo 9 iki 1.

**District Savings**

ASSETS OVER \$22,000,000  
ESTABLISHED 1897

3430 SOUTH HALSTED STREET • CHICAGO 8 • PHONE 254-0104



## VAN CLIBURN VARŽYBŲ LAIMĖTOJAS – AMERIKIETIS

(Van Cliburn tarptautinių varžybų Fort Worth reportažo pabaiga)

Didėjant premijų finansams ir atsižvelgiant į 16 tautų 46 pianistų aukštą muzikinį subrendimą, varžybų teisėjai paliko finale grumtis ne numatytiems 6 pianistams, bet 9. Vietoj 2 koncertų, su orkestru ir apmokamais \$5.00 bilietais publikai, paskirta trys: ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį. Pirmos premijos laimėtojo rečitalis sekmadienį. Savaitę prieš bilietai išparduoti. (Salėje apie 1,500 vietų.)

### Mama, tau nereikės dirbti

Penktadienio varžybose didžiausio teisėjų ir publikos dėmesio sulaukia 23 metų šveiciaplaukis amerikietis **Ralph Votapek** iš Milwaukee. Jo skambinimo pagauta publika atsistojusi penkias minutes valiavo ir plojo. Rusų pirmūnai atrodė kiek pavargę, lyginant su jų pasirodymo pirmosiomis minutėmis. Pasiūbaigus šeštadienį finalistų koncertams, publika iki 12 val. nakties laukė teisėjų sprendimo, kas laimės pirmąją \$10,000.00 premiją. Pagaliau pašauktiems scenon varžybininkams pranešama, kad tuo laiminguoju yra **Ralph Votapek**. Kai reporteriai kiekvienas nori pirmasis pagauti jo žodžius, foto, ir televizijos kameros sukasi į jį. Votapek prasiskina pro juos kelią į artimiausią telefoną ir netrukus grįžęs pareiškia:

— Pasakiau mamai, kad laimėjau! O norėjau pasakyti: mama, jau nereikės tau daugiau dirbti!

Jis geriau skambino, nei aš

Kaip priedą prie pirmos premijos, Votapek laimėjo koncertų kelionę po Europą, Tolimųjų Rytus, daugybę pasiūlymų Amerikoje ir dar specialią \$600.00 premiją už kamerinę muziką. Jaunasis Votapek yra baigęs 1960 m. Northwestern univ. ir 1961 m. Manhattan School of Music. Pirmą kartą koncertavo viešumoje, būdamas 15 metų. 1959 m. debiutavo Town Hall New York'e ir davė rečitalius Chicagoje, Bostone ir kitur. Dabartinė jo mokytoja yra garsioji Madam Rosina Lhevinne, kuri buvo ir Van Cliburn mokytoja, gyvenanti New York'e.

Sių varžybų kitas premijas laimėjo rusas Petrov \$5,000.00, Voskresenski — \$2,500.00, prancūzė Ousset — \$1,000.00, smulkesnes premijas amerikietė Nealey, amerikietis Fennimore, japonas Hironaka ir portugalas Varela — Cid.

Tikėjęs pirmos premijos rusas Petrov, išklauses Votapek skambinimo, pareiškė:

— Jis tikrai geriau skambino, nei aš!

Visi dalyviai jaučiasi daug laimėję

Votapeko sekmadienio paskutinis varžybų piano rečitalis buvo tikras ir pelnytas jauno pianisto triumfas. Po širdingo paskutinio atsisveikinimo — visų pianistų, rengėjų ir mecenatų pobūvio — kiekvienas skrido į savo kraštą. Nelaimėjusieji piniginių premijų, grįžo, parsiveždami didelį paskatinimą ir įkvėpimą siekti muzikos Parnaso viršūnių, didelę laimę pažinti savo amžininkų pasiekimus laimėjimus, juos pačius ir jų tautas ir tarptautinius draugiškumo jausmus, nukreiptus į kūrybą. Jaunųjų pianistų susidraugavimą puikiai režisavo svetinė.



Ralph Votapek, amerikietis, tarp tautinės jaunų pianistų varžybos laimėjęs pirmąją vietą.

gieji Fort Worth šeiminkai, varžybų rengėjai ir muzikos mecenatai. Atminimui kiekvienam varžybininkui buvo įteikta "Honorary Citizen" įvardintas pažymėjimas su miesto majoro parašu ir didelis "extraordinario" diplomu su meniška įrašyta pianisto pavarde, Van Cliburn bei varžybų teisėjų parašais, liudijantiais, kad tas diplomas duotas už užtarautai puikų pasirodymą festivalyje. Fort Worth korespondentas savo laikraštyje taip atsisveikino su svečiais pianistais: "Nenorėčiau būti teisėju šios aukštos artistų draugijos. Mes sveikiname juos už jų, kaip žmonių, pavyzdžiumą ir už aukščiausią muzikos išpildymą. Jie yra kreditas pačioms varžyboms, savo kraštams ir muzikai."

### CHOLESTEROLIS IR PROTEINIS GUVUMAS

Indianos universiteto profesorius dr. R. M. Reitan tyrimai parodė, kad vyresnio kaip 40 m. amžiaus žmonėms sumažinimas cholesterolio kiekio kraujyje padeda išlaikyti protinį guvumą.

## TEOLOGAI APIE MOKSLININKUS

(Atkelta iš 4 pusl.)

sutarimui tarp mokslo ir religijos, nes abi sritys siekia tiesos, o tiesa viena. Iš pasaulio buvimo jis išveda Amžinosios Priežasties buvimą. Medžiaga nėra pakankama priežastimi pasaulio buvimui išaiškinti. Kaip dešimt tūkstančių idiotų, sudėtų į krūvą, nesudarys nė vieno proto žmogaus, taip apreišiant kad ir kažin kiek medžiagos, neturinčios iš savęs egzistencijos pagrindo, nebus galima išaiškinti pasaulio atsiradimo priežasties.

### Vandenilio bombos šešėlyje

Gilus atominio mokslo atstovas, tapęs plačiai žinomu filosofu ir teologu, dr. Eric Charles Rust skelbia:

— Grasinantis vandenilio bombos šešėlis primena, kad vien mokslinių laimėjimų neužtenka. Žmogui reikia Dievo.

Jis tik apgailestauja, kad mokslas — tas nuostabus įrankis žmogaug rankose — yra naudojamas žmogaug, o ne Dievo garbei. Anot jo:

— Modernus mokslas su visais jo laimėjimais yra būtinybė pasauliui, bet taipgi yra būtinybė ir religijai. Mokslas be Dievo gali būti mūsų nelaimė, bent jau tikrai — ne išganymas.

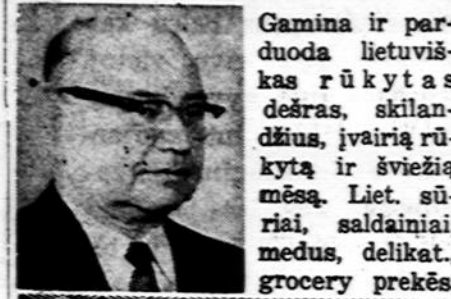
Jis pažymi, kad modernieji laikai yra reikalingi "aukštos Christologijos" arba, šv. Augustino žodžiais betariant, įsitikinimo, kad "atrasti Kristų, tai atrasti visų dalykų prasmę". Ir tas mokslininkas savo pareiškimo pabaigoje pabrėžia:

— Mokslas mums atneša gamtos mechanizmų supratimą, bet tikėjimas atskleidžia už to mechanizmo Dvasią, be kurios

gamta prarastų prasmę. Mūsų uždavinys yra — vėl atrasti tą tikėjimą, ar žūti. Be Kristaus mūsų mokslo žinios atsigręš prieš mus, mūsų sunaikinimui. Mokslas parūpina priemones, bet ne tikslus, ir jeigu mes jų tikrųjų tikslų nesurasime, priemonės gali būti atsuktos prieš mus ir mus sunaikins. Tikrieji tikslai glūdi Dievo nubrėžtuose keliuose, kaip juos apreiškė Kristus. Pavesti save Jam — tai tikrai egzistuoti, tai suvokti, kaip naudoti mūsų mokslo žiniją, tai gamtą kontroliuoti Dievo garbei.

### VOSYLIUS FOOD MART

2433 W. 69th St., Tel. PR 6-2113



Gamina ir paruošia lietuviškas rūkytas dešras, skilandžius, įvairių rūkytą ir šviežią mėsą. Liet. sūriai, saldainiai, medus, delikatesai, grocery prekės.

### KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS



Ne visi vaistai yra pagaminti vaistų gamybos laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išsivertimas yra labai svarbūs. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad Jis tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veltika pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrašų.

### DARGIS DRUG STORE

CHARLES P. DARGIS

Reg. Pharmacistas

2425 W. Marquette Road

Chicago 29, Ill.

Tel. HE 6-6050

VALANDOS:

Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak. Šeštadienį 9:30 v. r. iki 6 v. v. Prei. ir sekmadienį uždaryta.

### ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago

Virginia 7-7258-59

### Pristatome Visokių Rūšių STATYBĄ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. Halsted St.

Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

**SEMINARAS** — tone suorganizuotas seminaras **KOMUNIZMO KLAUSIMAI** apie komunizmą, į kurį bus pabostono kardinolas Cushing kviesta 1,000 vadovaujančių pareiškė, kad pavasarį bus Bostono, Massachusetts asmenų.

## UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) Yards 7-0525

(Virš 40 metų Bridgenorte)

Naujausio stiliaus batai visai šeimai

3335 South Halsted Street

Chicago, Illinois

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

## SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS

Kiekvienas gauna ypatingą šventės dovaną. Dabar yra laikas prisiminti pageldevimus rudens ir žiemos sezonui Jūsų artimųjų anapus vandenyno:

|                       |                      |
|-----------------------|----------------------|
| <b>VILNOS</b>         | <b>KARTONAI</b>      |
| VIETINIS ir ANGLISKOS | SILKAI               |
| PALTAMS MEDŽIAGOS     | STANGRUS IR ISSIUVI- |
| KOSTIUMAMS            | NETAS, NAILONAS      |
| BOUCLE                | CAPRONAS visų spalvų |
| CHINCHILLA            | AKSOMAS              |
| VELOURS               | IMPILAMS MEDŽIAGA    |
| KREPAS                | PAKLODEMS            |

Mes taip pat turim užuolaidoms, uždangalams ir baldų apmušimams medžiagas

## STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St., Chernin's aikštėje.

Užuolaidos ir apdengimai baldams siuvami taip pat pagal užsakymą.

## JANINA ir KAZYS BALTRAMONAI atidarė naują restoraną

**RŪTA**  
MARQUETTE PARKE  
6812 So. Western, PR 8-3493

Čia gausite lietuviškus valgius, pritaikytus Jūsų skonį!

KVIEČIA VISUS ATŠILANKYTI!

Atdara kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro, o sekmadieniais nuo 11 valandos ryto iki 8 valandos vakaro.

## STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

|                                            |         |
|--------------------------------------------|---------|
| CHEV., FORD, PLYM.                         | \$14.95 |
| DODGE, PONTIAC, OLDS, STU., RAMBLER, BUICK | \$15.95 |
| MERCURY, THUNDER, HUDSON                   | \$16.95 |
| CHRYSL., De SOTO, PACKARD                  | \$18.95 |
| LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC              | \$19.95 |

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulines stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

## ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois

GRovehill 6-7777

## NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reiklaunkite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė iš tikrųjų neturėsite jokių nemalonių.

**GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:**  
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY  
AMERICAN BONDING COMPANY  
AMERICAN INDEMNITY COMPANY  
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY  
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY  
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY  
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY  
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO  
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY  
PEARL ASSURANCE COMPANY  
RELIANCE INSURANCE COMPANY  
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY  
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY  
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

## O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

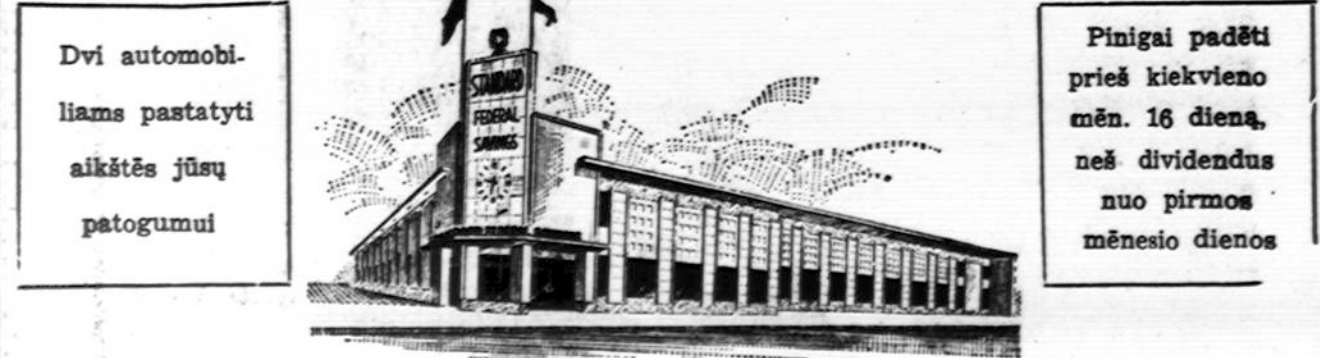
## NAMAMS PASKOLOS ŽEMIAUSIU NUOŠIMČIU

NERIBOTI FONDAI PASKIRTI NAMŲ IR G. I. (VETERANŲ) PASKOLOMS

- Paskolas duodame lengviausiomis sąlygomis. Mėnesinius mokėjimus pritaikome pagal jūsų išgalas.
- Taupykite STANDARD FEDERAL — stipriausioje Chicagos taupymo Bendrovėje, kur jūsų santaupos yra apdraustos — saugios ir neša dividendus.

Turtas \$82,000,000.00

Atsargos Fondas \$7,500,000.00



JUSTIN MACKIEWICH Sr.

Chairman of the Board

JUSTIN MACKIEWICH Jr.,

President

Naujos darbo valandos: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Antr. ir penkt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. d.

Trečiadieniais nedirbama.

## STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois

Virginia 7-1141

P pinigai padėti prieš kiekvieną mėn. 16 dieną, neš dividendus nuo pirmos mėnesio dienos

## CAMERAS AND SUPPLIES

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PR 6-9098

### REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PR 6-9098



# Kultūrinė Kronika

● **Jaunųjų dailininkų paroda** Čiurlionio Galerijoje atidaroma šiandien, spalio mėn. 13. Lankymo laikas: savaitės dienomis nuo 6–10 v. v., savaitgaliais nuo 12–10 v. v. Parodoj dalyvauja 15 mūsų jaunųjų dailininkų, kurie visu būriu pirmą kartą parodys savo kūrybą viešai. Galerijoje bus išstatyta 75 darbai. Paroda visuomenės sutinkama, kaip džiugus lietuviškos dailės tęstinumo užtikrinimas laisvajame pasaulyje.

● **Zymiausių amerikiečių poezijos žurnalui "Poetry" 50 metų.** Chicagoje leidžiamas mėnesinis poezijos žurnalas "Poetry" ši rudenį švenčia retą, aukštinį jubiliejų. Pirmasis žurnalo numeris pasirodė 1912 metais Harriet Monroe rūpesčiu. Dabar žurnalas yra redaguojamas Henry Rago. "Poetry" yra vienas iš kiliausių šios žemės leidinių šiame krašte, ilgame savo amžiuje turėjęs nemažą įtaką amerikiečių poezijos raidai. Šiuo metu žurnalo tiražas yra 6,000 egz. Jubiliejinio spalio mėn. numerio atspausdinta 12,000 egz. Sukakčiai atžymėti Kongreso biblioteka Washingtono rengia net trijų dienų (spalio 22–24) poezijos festivalį, o pačioje Chicagoje tarp įvairių jubiliejaus minėjimų pabrėžtina visos literatūros vakaras lapkričio 16 d. 8 val. 30 min. vak. Studebaker teatre, 410 S. Michigan Ave., kuriame savo kūrybą skaitytys vienas iš žymiausių gvyvųjų Amerikos poetų Robert Frost.

## Konjakas, kiaušė ir direktorius

(Atkelta iš 3 psl.)

Vaduoti Sąjungai jis yra paaukojęs 1,000 litų. Be to, išdėstė, jog konfiskuotoji jachtą priklauso ne jam, o Karaliaučiaus jachtklubui. Šituo aiškinimu maitinė patikėjo ir jachtą nutarė gražinti. Tačiau sargybos viršininkas, laikydamasis konfiskacijos protokolo paties Lienau parodymų, tikino, jog kvotos metu Lienau yra pats įrodęs, kad jachtą jam yra kainavusi 8,000 R. markių ir yra jo nuosavybė. Šito sargybos viršininko įrodymo užteko. Maitinė, panaikinus jachtos gražinimo aktą, jachtą pakartotinai vėl konfiskavo. Lienau nesutiko. Jis griežiai paskutinės galimybės — kreipėsi į Vokietijos konsulatą Lietuvoje — Klaipėdoje. Vokiečių konsulato pavestas Lietuvos Mokesčių Departamentas neva tai tarpvalstybinių prestatų sąskaiton įsakė jachtą gražinti. Tačiau bauda už siaptai įgabentas prekes buvo palikta ir išieškota. Tikriausiai pasakius bauda atskaityta iš Lienau asmeninės kratos metu rastų pinigų. Taigi penkerių metų sekimo darbas nuėjo niekais. Ne dėl kontrabandos Lienau buvo sektas, o norėta įrodyti, jog Karaliaučiaus jachtklubo direktorius atvyksta į Klaipėdos kraštą varyti pragaistą priešvalstybinį darbą.

Sienos apsaugos pareigūnams buvo aišku, jog jis sekdamas iš Vokietijos atvykusius Kuršių Neringoje vasaroti vasarotojus. Jis prižiūrėjo, kaip vyksta jaunimo užkrėtimas nacionalistinėmis perais. Rinko žinias ir nuotaikas Neringos gyventojų ir visa tai pateikdavo Lietuvos šmeižimo kompanijai, kuri buvo sukoncentruota nacinė Rytprūsių apygardoje. Deja, menkavertė kontrabanda, į kurią Lienau nukreipė visą Centrines Valdžios pareigūnų dėmesį, visa tai užtušavo. Ir jam į Lietuvą atvykimo teisės ne kiek nebuvo susiaurintos.

Vakaro bilietų kainos. 1, 2 ir 3 doleriai. Bilietus galima iš anksto užsakyti paštu: Modern Poetry Association, 1018 N. State St., Chicago 10, Ill., arba vakaro savaitės dienomis nusipirkti Studebaker teatro kasoje.

● **Versalio meno turtų paroda Chicagoje.** Šiuo metu Chicago Meno Institute vyksta retas įdomumo paroda. Pirmą kartą šimtmečiais kaupti Versalio meno turtai išvežti iš Prancūzijos užsienin, Chicagone. Dviejų šimtmečių šių karališkųjų rūmų paveikslus, skulptūras, kilimus ir baldus nuo Liudviko XIV iki Liudviko Pilypo laikų čikagiečiai dabar gali regėti savomis akimis. Paroda Chicago Meno Institute tęsis iki gruodžio 2 d. Vėliau ji bus perkelta į Toledo, O. Los Angeles ir San Francisco.

● **Nauja Čiurlionio Galerijos direkcija.** Praėjusio sekmadienio Menininkų klubo susirinkime Chicagoj buvo išrinkta nauja valdyba. Taipgi paskirta ir susirinkimo patvirtinta nauja Čiurlionio Galerijos direkcija: direktorius Viktoras Petravičius ir nariai — J. Pautienius, J. Mieliulis, J. Mulokas ir B. Babrauskas. Čiurlionio galerija yra viena iš reikšmingiausių institucijų mūsų kultūriname gyvenime. Eilę metų jos direktoriumi buvo dail. M. Šileikis, kantriai ir pasižventusi nešęs nelengvą galerijos reikalų našta. Nemažesnės aukos dabar tikimasi ir iš naujosios direkcijos. Džiugu, kad į naują direkciją telpa ir Lietuvių Dailininkų Sąjungos ir Lietuvių Dailės Instituto žmonės. Lig šiol dalis mūsų dailininkų dėl įvairių priežasčių stovėjo nuo galerijos atokiau. Taigi linkėtina naujai direkcijai veikti ta kryptimi, kad galerijos reikalai būtų visų mūsų kūrybingų dailininkų reikalais.

● **Britanijos lietuvių kalendorius** pasirodė prieš 40 — 1922 metais. Tai buvo pirmas kalendorius, kurį redagavo tuometinis "Išėjusių Draugo" redaktorius ir Skotijos lietuvių dvasios vadas kun. J. Petrauskis. Turinys įvairus: straipsniai, informacija, organizacijos, grožinė literatūra, trumpa Skotijos lietuvių veikla ir kt. Ilustruota, 80 psl. Spausdinta "Išėjusių Draugo" spaustuviėje, Glasgove. Bet plačiai nušviečia Britanijos lietuvių veiklą, 1918 m. Britanijos lietuvių Darbininkų šv. Juozapo Sąjunga išleido didžiulę knygą — Britanijos lietuvių. Ilustruota, 184 psl. Vėliau nebuvo išleista. Tik kiek istorinės medžiagos dar talpinama kun. J. Narbuto knygoje — Memoarndumas apie Skotijos lietuvius. Šie trys minimi leidiniai jau bibliografinė retenybė.

(jv.)

● **Prof. Vl. Jakubenas** dirgoja šiandien dvi operas Chi-



## NAUJI LEIDINIAI

● **"Knygų Lentyna".** 1962 m. Nr. 2. Lietuvių Bibliografinės Tarnybos biuletenis. Leidžia Vytautas Saulius. Redaguoja Aleksandras Ružanec - Ružanovas ir Bronius Kviklys. Atrodo, kad šitas taip labai ir dabarčiai, o dar labiau ateitčiai mūsų poezijos, alsuojančios šių dienų skausmu, atstovas. Taipgi parankus, šių dienų filmo meną liečiantis A. M. straipsnis. Šalia kitos įprastinės "Margučio" medžiagos dar vis pilama seno aliejaus į kongresinę ir antigigrinę ugnį.

● **"Margutis".** 1962 m. Rugšėjo mėn. Numeris iliustruotas Pietų Amerikoje gyvenančio žymaus lietuvių dailininko Jono Rimšos tapybos darbų nuotraukomis.

● **Dail. V. Stančikaitės** paroda Detroito. Rugšėjo 23 Detroito Tarptautinio Instituto patalpose buvo atidaryta dailininkės Vlados Stančikaitės kūrinių paroda.

Dailininkę pažįstame kaip vaikų knygų iliustratorę. Šioje srityje ji užėmė pirmąją vietą lietuvių tarpe. Ilustravo su lakia fantazija, poetine nuotaika.

● 40 metų nuo Dovo Valendžiaus mirties. Tai buvo taurus prūsų lietuvis, nesulaukęs nė 60 metų, mirė 1922 m. liepos 5 d. Gimęs Tilžės apylinkėse. Mokėsi — Tilžėje, Karaliaučiuje. Anksti pasireiškė kovoje dėl lietuvių. Dar jaunas pradėjo bendradarbiauti spaudoj bei veikti anuometinėse organizacijose. 1919 m. pakviestas vyr. redaktorium "Prūsų Lietuvių Balsą", kuris tuomet ėjo Tilžėje, o 1920 m. perkeltas į Klaipėdą. Jis tą laikraštį redagavo iki pat savo amžiaus galo. Tuo metu redakcijoje dirbo gabūs laikraštinkai ir veikėjai: J. Vanagaitis, J. Strangalis, Ašmys, Anyšas, Kristinaitis, vėliau — Balčys ir Griga. Pradžioje laikraštis buvo savaitinis, o vėliau ėmė eiti kas dvi dieni, o nuo 1919 m. liepos 1 d. — kasdien. Laikraštis buvo gerai tvarkomas. Leido "Spaudos" draugija. Kurį laiką laikraštį redagavo ir Jokūbas Stiklorius. (jv.)

## GYVENIMAS VIEŠPAČIUI

Lietuviškos religinės kultūros srityje daug darbuojasi Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos seserys Putname. Jų veiklą plačiai pavaizduoja naujas gausiai iliustruotas leidinys: "Gyvenimas Viešpačiui". Pradedama nuo vienuolyno įsteigimo arkiv. J. Matulevičiaus, toliau nusakomi darbai, globojant ir auklėjant mažiausius vaikų darželiuose, žaidimų aikštelėse, aprašytos ir paveiksiais pavaizduotos mergaičių stovyklos, jų auklėjimas bendrabuty, seselių darbai lietuviškos spaudos labui, senelių prieglauda, maldos ir susitelkimo dienos. Antroje dalyje skaitytojas arčiau supažindinamas su seselių tikslais, jomis. Tačiau manytume, kad lietuviškasis akcentas šiaip ar taip turėtų "Ateityje" pirmauti, per daug nesugundant svetimaisiais vandenimis savųjų seklinimo sąskaiton. Puslapiuos

taukomis. Šio sąsiuvinio puslapiuos labiau atžymėtina pluoštas Leono Svedo eilėraščių iš spausdinamo rinkinio "Sugrižimai į Sodą ir Gomorą". Paskelbti pavyzdžiai rodo, kad Švedas yra stiprus intelektualinės mūsų poezijos, alsuojančios šių dienų skausmu, atstovas. Taipgi parankus, šių dienų filmo meną liečiantis A. M. straipsnis. Šalia kitos įprastinės "Margučio" medžiagos dar vis pilama seno aliejaus į kongresinę ir antigigrinę ugnį.

● **"Ateitis".** 1962 m. Spalio mėn. Nr. 8. Žurnale jaučama naujų redaktorių ranka. Ši numerį redagavo Rimanto Repšio kolektyvas. Regimas noras aprepti vis šakotesnes katalikiško ir aplamai kultūrinio gyvenimo problemas, nesiribojant vien tik lietuviškomis aktualiomis.

## HEALTHY FOOD RESTAURANT

LIETUVIŲ VALGYKLA  
3236 South Halsted Street  
Tel.: DANube 6-9837  
Julija O. Bičiūnienė Chicago 8, Illinois

## O'KEEFE BROS. COAL CO.

CENTRAS: CICERO IR 16th STREET  
Su pasididžiuimu praneša, kad jų naujas "OK" GENERAL SALES MANAGER "OK" PETER P. RINKUS  
6940 S. ARTESIAN AVE.  
Parduoda geriausius anglis ir kureną alyvą žemiausiomis kainomis. 24 val. stokerių ir alyvos degintuvų patarnavimas ir taisyimas  
Tel. Rezidencijos: RE 7-8513 Ofiso: BI 2-1700

## KVIEČIAME APLANKYTI MŪSŲ NAUJAS PATALPAS



## CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.  
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083  
PLENTY OF FREE PARKING  
4 1/2%  
Naujas ankštas dividendas sumatomas mokėti ant investavimo sąskaitų nuo vasario mėn. 1 d., 1962 m. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PIRMŲ NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 r.  
VALANDOS: PIRM. ir KETV. 9 v. r. iki 8 p. p. ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 p. p. ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

VALANDOS:  
Pirmad. nuo 12 iki 8 po piet  
Antrad. " 9 " 4  
Trečiad. uždaryta viena diena  
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 po piet  
Penktad. " 9 " 8  
Šestad. " 9 12:30 "

4 1/2%

anticipated dividend  
on investment accounts



CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION  
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GROvehill 6-7575

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kėmais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

DRAUGAS, šeštadienis, 1962 m. spalio mėn. 13 d.

7

jų vienuolijos tvarkymusi: poseselių rėmėjams, o taipgi naujūlas, naujokynas, įžadai, profesinis pasiruošimas, įvairiausi darbai vienuolyne. Tekstas suglaustas ir vaizdus, nuotraukos ryškios, gerai parinktos. Iš to 36 pusl. leidinio matyti, kad Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos seserys turi savo židinius Putname, Thompsons, Conn., Toronte, Montrealy ir Manchester, Mich. (Dainavoj — tik vasarą). Leidinys skiriamas

Jeigu nepaisysis meilės artimui veltui sakysis mylis Dievą, ne Dievo meilė yra artimo meilė pradžia, o artimo meilė yra meilė Dievo meilei. — F. Quarles



PIRKITE DABAR TIESIOG NUO  
MR. NELSON  
SAVININKO  
SAINT CASIMIR  
MONUMENT CO.  
3914 West 111th Street  
Didžiausias Paminklams Planų  
Pasirinkimas Visame Mieste  
Telef. — CEDarcrest 3-6335  
Vienas blokas nuo kapinių

## GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų  
2443 WEST 63rd STREET  
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

## J. F. EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue  
Tel. YA 7 1741-2

4330-34 South California Avenue  
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

## Petkus

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6  
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-0

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

## MAŽEIKA & EVANS

6445 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNIŠKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAKINOMAS VIETA

REpublic 7-3400

REpublic 7-3401

## LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STĖPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET  
2314 W. 23rd PLACE

Tel. REpublic 7-1213  
Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S MICHIGAN AVE.

Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUOMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmple 2-1003



# Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

## Žvaigždė, patekęs į išeiviją

Sol. M. Kriškauskienės rečitalio proga

Gyvenimo tikrovė liudija, kad iš visų menininkų trumpiausios yra dainininko karjeros laikotarpis. Žvelgdami ir į mūsų menininkų avangardą, matome, kad tie veidai, kurie spindėjo Lietuvos operose nepriklausomybės dienomis, kurie dalyvavo pačiuose geriausiuose anų dienų koncertuose namuose ir gastrolėse užsieniuose, jau dingę iš scenos rampos. Į jų vietas, tiek namuose, tiek ir išeivijoje ateina nauji veidai ir nauji žmonės su išskirtiniais talentais ir užima anų vietas, kurie pasi- traukia, palikę nedilstantį gar- są. Išeivijos lietuviai džiaugiasi, kad turi tokius neginčijamus dainos talentus, kaip D. Stan- kaitytė, St. Baras, J. Vaznelis, A. Stempuzienė, M. Kriškaus- kienė, R. Mastienė ir kiti, neiš- skiriant ir Pr. Bičkienės, kuri buvo įvertinta dar Lietuvoje.

### Pastebimas koloratūrinio balso grožis

Gruodžio 9 d. Jaunimo Cent- re įvyks sol. M. Kriškauskienės pirmasis dainų ir arijų rečitalis. Gyvenant Lietuvoje, M. Kriškauskienė, kaip ir kitų šių dienų solistų, vardas buvo vi- sai nežinomas. Muz. B. Choms- kis susipažino su ja Žemaitijo- je, išgirdo jos gražų koloratū- rinį balsą ir paskatino jį lavi- ti, stojant į konservatorią. Tai buvo okupacijų metai, netikros dienos, dar netikresnės ateities perspektyvos. Tačiau atsitiko taip, kad vietoje konservatori- jos M. Kriškauskienė gavo švie- timo tarėjo, nacių kankinio dr. Germanto stipendiją stoti į dra- mos studiją Vilniuje. Juk ją vi- lijojo ne tik daina, bet ir teat- ras. Vos atvykus į Vilnių, dr. Germanto areštas išblaškė ir jo globotinius.

M. Kriškauskienė įstojo į Šiauliuose organizuojamą ope- retę ir kartu pradėjo lankyti Šiaulių muzikos mokykloje sol. Byros vadovą dainavimo klasę. Tuo metu į Lietuvą antrą kartą veržėsi raud. armija, ir M. Kriškauskienei su tūkstančiais kitų teko trauktis iš Lietuvos, ten nespėjus palikti nei vardo, nei garso.

### Studijos, debiutas, koncertai

Tremtyje ir išeivijoje ji visą laiką pašvencia nusiūdžiom dainavimo studijom. Mokėsi pas A. Kučiūną, J. Butėną, Sharno- vą ir Saroją. 1952 m. pirmą kartą pasirodė viešumoje Mar- gučio rengtame koncerte Mor- rison viešbutyje Chicagoje. Jos debiutą muzikos kritikai įverti- no palankiai. Po to sekė lietu- viški koncertai Chicagoje, Det- roite, Clevelande, Toronte, New Yorke, Bostone.

Taip išeivijos lietuvių padan- gėje nušvito nauja žvaigždė — muzikos mylėtojų taip mėgia- mas koloratūrinis sopranas — M. Kriškauskienė.

Tenka pabrėžti, kad lietuvių dainininkų meninis lygis, ver- tinant internacionaline prasme, nėra žemas. Iškilus lietuvių tarpe, M. Kriškauskienė, kaip ir ne vienas dainininkų, gauna progų dainuoti ir amerikie-

čiams. Su simfoniniu orkestru ji dainavo Benton Harbore, Mich., International Friendship Garden, Michigan City, Mich., ir galop visiems gerai pažįsta- mame Grand Parke, Chicagoje.

### Suspindė išeivijos scenoje

Kai stebuklingai, didžio ryžto ir pastangų dėka, Chicagoje su- sikūrė Lietuvių Opera, pirmo- je tos operos premjeroje "Rigo- letto" M. Kriškauskienė, pasi- keisdamos su J. Krikštolaityte, atliko pagrindinį Gildos vaid- menį. Tų spektaklių įspūdžius visi puikiai atsimenam. Kai "Fausto" spektakliuose turėta vargo su Margarita, Clevelan- do gastrolėse M. Kriškauskie- nė Margaritos rolėje suspindė- jo netikėtai gerai.

Vėliau statytose mūsų opere- se nebuvo rolių koloratūriniam sopranui. Bet per tą laiką M. Kriškauskienei teko dainuoti



Sol. M. Kriškauskienė

amerikiečių operose, eilėje reli- ginių ir pasaulietinių koncertų. Paskutiniu metu savo balsą pa- tikėjus vienai iš geriausių dai- navimo pedagogių — buv. Lie- tuvos operos solistei A. Dičiū- tei, M. Kriškauskienė štai išti- kimai ruošiasi savo pirmajam rečitaliui.

Tikiu, gruodžio 9 d. su malo- numu ir nemažu dvasiniu pasi- tenkinimu klausysimės to ma- lonaus koloratūrinio soprano dainų ir arijų ir ją sutiksime su tokiu pat šiltumu, koku su- tikdavome kiekvieną kartą ją pasirodanti ar tai koncertuose, ar operose.

VL. Ramojus



Montessori madų parodos dalis modelių ir padėjėjų. Pirmoje eilėje iš kairės: Zibutė Duobaitė, Irena Stašaitytė-Borgogni, Vida Janulevičiūtė. Antroje eilėje: Lūda Germanienė, Henrietta Vepšienė, Lakštonė Vėžienė, Birutė Lintartienė. Nuotraukoje trūksta kelių modelių: Dalios Miežienės, Danos Parokaitės.



Ponios. modeliausias madų parodoje rugsėjo 30 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Iš kairės: St. Olšaus- kienė, E. Kučiūnienė, A. Sulaitienė, Pr. Bičkienė, O. Baukienė, M. Memėnaitė, dr. A. Labokienė, L. So- deikienė ir dantų gyd. P. Vaitaitienė.

## CEZARIS IR KLEOPATRA MADŲ PARODOJE

Žymi auka Ark. Matulaičio Senelių Namų statybai paremti

MARY KELLY, M. A., IR AUDRONĖ GARBENYTĖ

Pustrečios valandos tapo trumpa valandėle, stebint lyg kaleidoskope besikeičiančių spal- vų ir linijų kombinacijas. Cice- riečių, M. N. P. seserų rėmėjų suorganizuotoje madų parodoje rugsėjo 30 d. Jaunimo Centre pasijutome kaip elegantiškame ir liuksusiniame rūbų salone. Jie kiekvienai mūsų būtų prie- einami, jei... pačios sau pasi- siūtume! Tiek spalvų deriniai, tiek medžiagų kokybė, siluetų pasirinkimas, tik su retom išim- tim, buvo kiekvienos savo fi- gūrai pritaikinti ligi smulkia- sios detalės.

Parodos programa kruopš- čiausiai apgalvota. Puiki prane- šėja dail. B. Jameikienė su įdo- miais komentarais. Programos sugrupavimas, pradedant spor- tiškais, baigiant baliniais tual- tais, leido užsimiršti, kad esame sausakimšiai perpildytoje sa- lėje. Pasijutome, lyg žiūrėtume žaismingo spektaklio. Progra- mos šventiškai, pakiliai nuotai- kai sudaryti daug prisidėjo sol. Pr. Bičkienė (modeliavusi E. Tutlienės jai pasiūstus rū- bus), padainuodama pora arijų.

P. Vaitaitienės sukurtais Ce- zario ir Kleopatros rūbais pa- sipuošę mažieji Gintaras su Lo- reta, "John Glenn kapsulėje" pasislėpusi Alma Vaitaitytė — cukrinių karalaitė, L. Sodei- kienės pasiūstas jos dukrai Kris- tinai arabiškas kostiumas buvo visų labai šiltai sutikti. Jie vy- kusiai pajavairino programą.

Profesionalė, siuvanti be jo- kių iškarpų E. Tutlienė dau- giausia parodė popietinius ir

vakarinius rūbus. Ji akcentuo- ja savo tualetus laisvai krintan- čiomis linijomis, mėgsta divejų dalių kombinacijas, kurios šiais metais yra labai populiarios madų karalių rinkiniuose. Ypa- tingai dėmesį patraukė jos duk- terys Dalios modeliutuota balto šif- ono karoliais išsiuvinėta suk- nelė, dr. A. Labokienės juoda "boucle", taip pat balto satino su mezginių palaidinuke balinė suknėlė, R. Butkutės "magen- ta" dviejų dalių suknutė ir E. Kučiūnienės modeliuojamas tik- rai karališkas mėlynos broka- dos vakarinis rūbas.

Nors save laikanti mėgėja, bet parodžiusi, pradedant spor- tiškais ir baigiant baliniais, skir- tais sau ir savo dukrai Almai, ne tik pagal iškarpas, bet ir pa- gal savo sukurto šiklus pasi- siūtus rūbus, dantų gyd. P. Vai- taitienė nusipelnė profesionalės vardo. Mus stebino jos rūbų rin- kinyje savo ramiu, bet giliai kul- tyvuotu skoniu. Ne viena iš žiū- rovių pasimokys, jog, nenaudo- jant ekstravagantiškų linijų, pa- renkiant geras ir sau tinkamų spalvų medžiagas, rūbai yra puošnūs, bet kartu ir ilgai iš- mados neišsinešantys. Iš jos dau- gelio patrauklių rūbų balinė suknutė, juodo su baltu deri- nys, yra aristokratiškos elegan- cijos pavyzdys ir vienas iš ge- riausių parodos darbų.

Pirmoje dalyje, gausiausiai pasirodžiusi pianistė M. Memė- naitė, jauniausia iš programoje dalyvavusių, nustebino tiek jau- nesnes, tiek vyresnes viešias įvairiomis progom tinkamomis eilutėmis ir apsiuostais. Jos rū- bų siluetai ir medžiagų spalvos paskutinių madų. Ypatingai iš- siskyrė ružavys, su tos pačios spalvos sijonėliu ir brokados palaidinuke ansamblis bei vyno spalvos apsiuostas. Ji jau ne vieną studentę užkrėtė siuvimo liga. Tik kažin, kaip greitai joms pasiseks įkasti "Paris Ori- ginal" iškarpas, pagal kurias p- lė Memėnaitė puošiasi.

Savo siūtomis eilutėmis ir pa- sirodymu užimponavo E. Ku- čiūnienė, tuo labiau, kad jos skrybėlės, pirštinės, batai buvo nuikniausiai pririnkti. Jos pa- čios siūta baltos brodos vaka- rinė suknutė su žaketuku išsi- skyrė iš kitų matytų savo įdo- miniom linijom.

Tą pat galima pasakyti apie L. Sodeikienės marga, gėlėtą, medvilninę, vakarinę suknėlę. Į programą įnešė įvairumo jos pilka, su juodos lapės kailiu ant rankovių eilutė bei jaunat- viški rūbai, pasiūti dukrai Kris- tinai.

Jos sesuo O. Baukienė išsi- skyrė savo raudonos brokados, Mrs. Kennedy stiliaus baliniu tualetu ir įdomia a la Carmen vasarinės popietinės suknutės siluetu. Studentes itin patrau- kė jos ružava suknėlė su tos pačios spalvos moha ir vilnos nertinuku.

St. Olšauskienės rūbai įgavo nuostabaus žavesio dėka jos šilto, išskirtinai natūralaus mo- deliavimo ir buriančio šypsnio. (Teko girdėti, kad ji yra mo- deliavusi ir kaip profesionalė.) Tuo nesinori nuvertinti kitų mo- deliavusių, nes jų, tik su maža išimtim, pagal modeliavimo tai- sykles gracingas ir pasitiktis žingsnis, maloniai nuteikė žiū- roves.

Kitą kartą tikimės, kad A. Sulaitienė parodys daugiau, nes rankomis išsiuvinėta melsvo sa- tino suknutė kalba apie jos ne- eilinius sugebėjimus.

Aplamai, visi parodyti rūbai, o ypatinai vakariniai tualetai, buvo labai aukštos elegancijos. Nekylsim pasakę, kad ši madų paroda yra geriausia ligi šiol buvusių lietuviškoje visuomenė- je ir prilygstanti tik retai ame- rikiečių tarpe matytai.



Mrs. Walter Schirra džiaugiasi, kai jos vyras apskrido raketosje aplink žemę šešis kartus ir buvo paimtas lėktuvnešio Kearsarge Rėmiamame vandenynė (Pacifike) 285 mylios šiaurės rytuose nuo Midway salos. (UPI)

### Karalienė nesidomi komunistais, o tik arkliais

Visiems garsiams žmonėms, liškųjų rūmų buvo paašikinta o ypač karališkajai porai, sun- denybė visiškai nesidomi komu- nistų veikimu, nei jų politika bei filosofavimu. Bet tikrai Lon- daly Worker aprašo geriau- sias galimybes, kaip laimėti ark- lių lenktynėse.

Meilė daugiau tave pamokys, negu ilgi skaitymai ar dideli mokslai. — Palau

Galėti pasakyti kaip mylima, reiškia mažai mylėti. — Petrarca

### Izabelė Motekaitienė

#### NUTRŪKUS STYGĄ

Paprastai — kai nutrūksta styga.  
Taip lengvai ją pakeisti gali!  
Vėl atsako skambį,  
Net gražesnė daina!

Bet širdis — nors visų, kaip viena, —  
Jei nutrūks. Ak, iškeisk, jei gali  
Ant kitos vėl širdies —  
Jau dainelė ne ta!

### BIRUTININKĖS PLANUOJA IR DIRBA

L. D. K. Birutės dr-jos Chi- cagos centrinio skyriaus visuo- tinis susirinkimas įvyko spalio 7 d. Jaunimo Centre. Praėjo vieningoje ir darbingoje nuotai- koje. Vienbalsiai buvo priimtas valdybos pasiūlymas ir nutarta įstoti į Lietuvių Fondą, įnešant tūkstantinę kelias atvejais. Tačiau, kaip ir anksčiau, bus telkiamos lėšos Sibiro fondui (birutininkės pačios pirmosios pradėjo šelpti Sibiro tremti- nius). Prašančiųjų skaičius vis didėja. Gaunami jautrus padė- kos laiški skatina sparčiau veikti. Taip pat nutarta suruo- ti šį sezoną porą paskaitų bei kultūrinę popietę - vakariene

gavėnios metu, norint sutelkti lėšų L. D. K. Birutės, dr-jos globėjos, portretui išgyti. Su- daryta komisija iš Marijos Tu- mienės ir Marijos Žilienės pra-

šyti dail. prof. Adomą Varną nupiešti minimą portretą, ku- ris bus įteiktas Čiurlionio ga- lerijai lietuvių tautos numylė- tą kunigaikštienę, įamžinant bei paliekant pačios draugijos vei- kimo pėdsakus. Susirinkimą su- maniai pravedė buv. ilgametė dr-jos pirm. Sofija Oželienė, o sekretoriavo L. Dainauskienė.

### IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Valkiškų rūbėlių rudens madas** susidomėjusios motinos galės pamatyti per tradicinę madų parodą, kurią rengia Mon- tessori dr-ja spalio 21 d. Rūbe- lius siuva pačios motinos.

★ **Irena Stašaitytė - Borgog- ni**, rūbų kūrėja, baigusi šios srities studijas Pietų Amerikoje, prieš kiek laiko persikėlusi gy- venti Chicagon, paruošė origi- nalių rūbų pavyzdžius Montes- sori dr-jos rengiamai madų pa- rodai.

★ **Dail. E. Marčiulionienė** do- vanojo vieną savo keramikos darbų A. L. Montessori dr-jai. Šis jos kūrinyje kartu su kito- mis vertingomis dovanomis bus paskirstytas madų parodoje.

### Sužymėtos mergaitės

Anglijoje rimtai susirūpino tėvai, pedagogai bei valdžios pa- reigūnai, kaip kovoti su smar- kiai paskutiniu laiku paplitusiu padūkimu tarp jaunamečių mergaičių. Tos mergaitės išsta- turoja savo draugų - berniukų vardus ant rankų ir kojų, o kartais net ant krūtinės. Jos tai vadina "lojalumo ženklų".

### Panaikino daugpatystę

Senovėje daugelis Afrikos tautelių pripažino daugpatystę. Šiandien, kada afrikiečiai tam- pa daugiau apsišvietusiais ir jų kultūra daugiau industrializu- ta, daugpatystė pagal įstatymus yra panaikinta. Senais laikais daugpatystė buvo būtinybė, skelbiama jų pačių, nes tautė- lės nuolat kariavo ir daug vy- rų buvo išžudoma. Pasilikę gy- vieji kovotojai pasiimdavo ta- da po dvi, tris pačias. Šiais lai- kais tautelių kovos sumažėjo iki minimumo ir Afrikos mote- ris nori turėti savo nuosavą vyrą.

### • "Mūsų Vaikas". A. L. Mon- tessori dr-jos žinlaštis.

Redaguoja Stasė Vaišvilienė. Vir- šelis prof. A. Varno. Redakci- jos ir administracijos adresas: 6837 S. Washtenaw, Chicago 29, Ill., USA. Kaina 1 dol. Lei- dinys 44 psl. Spausdintas ro- tatorium. Puslapiuose nemaža Montessori pedagoginė sistema populiarizuojančios medžiagos. Straipsniuose apstu naudingų, praktiškų patarimų vaikų auk- lėjimu susirūpinusiems. Straips- nių ir kronikos įvairumas — tikras margumynas. Yra net straipsnis "Maironis ir Montes- sori". Spaudai prisiūsto egzemp- loriaus lydraštys leidėjai ra- šo: "Tai yra nedrąsus bandy- mas, todėl prašom nematyti ne- taisytos kalbos ir kitų negero- vių..." Mes gi manytume, kad tai labai drąsus bandymas pasi- rodyti su pedagoginiu leidiniu, netaisius jo kalbos. Šitokios drąsos ateityje linkėtume ma- žiau. k. b.